

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління
зкладами освіти

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ДОСЛІДЖЕННЯ У ДОШКІЛЬНЯТ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА
ЗВИЧОК ЧИТАННЯ ОПОВІДАНЬ

БОДОНОВИЧ ОЛЕКСАНДРА ШАНДОРІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: 012 Дошкільна освіта

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 103-Вн від 23.11.2022 року

Науковий керівник:

Чичук Антоніна Петрівна,
доктор педагогічних наук, професор

Завідувач кафедри:

Біда Олена Анатоліївна,
доктор пед. наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 2023

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

**Кафедра педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління
закладами освіти**

Кваліфікаційна робота
ДОСЛІДЖЕННЯ У ДОШКІЛЬНЯТ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА
ЗВИЧОК ЧИТАННЯ ОПОВІДАНЬ

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу

Бодонович Олександра Шандорівна

Освітня програма: 012 Дошкільна освіта

Науковий керівник: **Чичук Антоніна Петрівна,**
доктор педагогічних наук, професор

Рецензент: **Бергхауер-Олас Емьовке Ласлівна,**
доктор філософії

Берегове
2023

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

**Pedagógia, Pszichológia, Tanító, Óvodapedagógia, Oktatás- és Intézményvezetés
Tanszék**

AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA ÉS A MESEOLVASÁSI SZOKÁSOK VIZSGÁLATA ÓVODÁSKORBAN

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette:Badanovics Alexandra

IV. évfolyamoshallgató

Képzési program:012 Óvodapedagógia

Témavezető:Csicsuk Antonina Petrivna

professzor

Recenzens:Berghauer Olasz-Emőke

doktor

ЗМІСТ

Вступ	6
I. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ	8
1.1 Сімейне виховання та емоційний інтелект	9
1.2 Вплив сімейної атмосфери на розвиток дітей	10
II. РОЛЬ ГРИ ТА КАЗКИ У РОЗВИТКУ ЕМОЦІОНАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДОШКІЛЬНЯТ	12
2.1 Роль гри в емоційному вихованні	13
2.2 Роль казки в емоційному вихованні	14
2.3 Опис методу Казку Інакше (Mesét Másként).....	15
2.4 Застосування методу казкової подушки в дитячому садку.....	17
III. ПИТАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИХОВАННЯ ТА ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ОСНОВІ АНКЕТУВАННЯ БАТЬКІВ МАЛОЇ ГРУПИ ГІМНАЗІЇ ІМ. П. КАТАЛІН ФРАГЕПАН	18
3.1 Коротко ознайомлення закладом	18
3.2 Умови дослідження	18
3.3 Соціологічні дані учасників	19
3.4 Питання щодо розповіді	23
3.5 Питання спільної гри з дітьми	25
3.6 Питання нагородження та покарання.....	27
IV. ПИТАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИХОВАННЯ ТА ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ОСНОВІ АНКЕТУВАННЯ БАТЬКІВ СТАРША ГРУПИ „EARLY JOURNEYS QUALITY CHILDCARE”	35
4.1 Коротко ознайомлення закладом	35
4.2 Умови дослідження	35
4.3 Соціологічні дані учасників	36
4.4 Питання щодо розповіді	39
4.5 Питання спільної гри з дітьми	41
4.6 Питання нагородження та покарання.....	43
4.7 Короткий зміст анкети	50
V. ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ОСНОВІ ІНТЕРВ'Ю-ОПИТУВАННЯ	52
5.1 Інтерв'ю-опитування педагога малої групи Гімназії Ім. П. Каталін Фрагепан	52
5.2 Інтерв'ю-опитування педагога старша групи „Early Journeys Quality Childcare”.....	53
5.3 Підведення підсумків співбесід	54
Висновки	55
Резюме	56
Список використаної літератури	57
Додатки	

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	6
I. AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA.....	8
1.1 A családi nevelés és az érzelmi intelligencia	9
1.2 A családi légkör hatása a gyermekek fejlődésére.....	10
II. AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI JÁTÉKKAL ÉS MESÉVEL AZ ÓVODÁBAN.....	12
2.1 A játék szerepe az érzelmi nevelésben	13
2.2 A mese szerepe az érzelmi nevelésben	14
2.3 Mesét Másként módszer ismertetése.....	15
2.4 A mesepárna módszerének alkalmazása az óvodában	17
III. AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA KÉRDÉSEI A P. FRANGEPÁN KATALIN GIMNÁZIUM KIS CSOPORTHÓZ TARTOZÓ SZÜLŐK KÖRÉBEN VÉGZETT KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS ALAPJÁN	18
3.1 Az intézmény rövid bemutatása	18
3.2 A kutatás körülményei	18
3.3 A résztvevők szociológiai adatai.....	19
3.4 A mesélés kérdésköre	23
3.5 Közös játék a gyerekekkel kérdésköre	25
3.6 Jutalmazás, büntetés kérdésköre	27
IV. AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA KÉRDÉSEI A DUBLINI EARLY JOURNEYS QUALITY CHILDCARE NAGY CSOPORTHÓZ TARTOZÓ SZÜLŐK KÖRÉBEN VÉGZETT KÉRDŐÍVES FELMÉRÉS ALAPJÁN	35
4.1 Az intézmény rövid bemutatása	35
4.2 A kutatás körülményei	35
4.3 A résztvevők szociológiai adatai.....	36
4.4 A mesélés kérdésköre	39
4.5 Közös játék a gyerekekkel kérdésköre	41
4.6 Jutalmazás, büntetés kérdésköre	43
4.7 A kérdőívek összegzése	50
V. AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA FEJLESZTÉSÉNEK KÉRDÉSE INTERJÚS FELMÉRÉS ALAPJÁN	52
5.1 Interjú felmérés a P. Frangepán Katalin Gimnázium kis csoportos óvodapedagógusával	52
5.2 Interjú felmérés a Dublinban, az Early Journeys Quality Childcare nagy csoportos óvodapedagógusával	53
5.3 Az interjúk összefoglalása.....	54

Összefoglalás	55
Ukrán rezümé	56
Hivatkozott irodalom	57
Melléletek	

BEVEZETÉS

A munka tárgya és célja

Szakedolgozatomban az érzelmi intelligencia fejlesztését és a meseolvasási szokásokat vizsgálom óvodáskorban, a P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvoda kis csoportos szülők körében, illetve a dublini Early Journeys Quality Childcare nagy csoportos szülők körében, kérdőíves felmérés alapján.

Valamint minkét intézmény egy óvodapedagógusával interjú felmérést készítek.

„Az érzelmi és értelmi intelligencia egymásra épül, kiegészítik egymást, az egyik hiánya nem pótolható a másik nélkül” – idézi Kádár Annamária. A mai világunkban nem csak az értelmi, de az érzelmi intelligenciát is nagyon fontosnak tartják, s hangsúly fektetnek a fejlesztésére. Hiszen tudományos tény, hogy az érzelmileg kiegyensúlyozott emberek sokkal hatékonyabban végzik a munkájukat, mint az alacsony érzelmi intelligenciájú társaik. Ám nem csak a munkában, de a társas kapcsolatokhoz, lelki egészségünk megőrzéséhez is elengedhetetlen az érzelmi és a társas képesség.

Mint óvodapedagógus, felkeltette az érdeklődésemet a téma. S azért is választottam, mert úgy vélem az érzelmi intelligenciát már óvodáskorban szükséges fejlesztenünk. Nagyon sokszor láthatjuk, az agresszió jelen van a mindennapi életben. A gyermekek által kedvelt karakterek és mesék a hideg racionalitást és az erőszak kultuszát erősítik. Úgy vélem az óvodai nevelés során egy tudatos pedagógusnak oda kell figyelnie a gyermekek fejlődésére, illetve arra is, hogy milyen társas lényé válnak. Fontosnak tartom, hogy a gyermekek ne elfojtsák érzelmeiket, hanem a megfelelő módon fejezzék ki azt. Ezért is szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy igencsak mérvadó az érzelmi intelligencia fejlesztését elkezdeni már a kisgyermekkorban. Természetesen azért, hogy a nevelt gyermekekből kiegyensúlyozott, lelkileg egészséges felnőtt váljék. A társas kapcsolatait során tudja kezelni az érzelmeit, valamint felismerje mások érzelmeit is, kezelni tudja konfliktusait. Legyen érzelmileg öntudatos.

A *kutatás célja*, hogy kirajzolódjon számomra egy kép hogyan is fejlesztik a gyermekek érzelmi intelligenciáját óvodáskorban a szülők és a vezető óvodapedagógus. Mennyire fektetnek hangsúlyt a mesélésre és milyen meseolvasási szokásokkal rendelkeznek. Továbbá célom a két különböző kultúrkörből származó adatok összehasonlítása és elemzése.

A kutatás módszere

Munkám során kérdőíves felmérést végeztem a P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvodájának kis csoportjában, és a dublini Early Journeys Quality Childcare nagycsoportjában.

Valamint interjút készítettem a vezető pedagógusokkal. Az interjúban a pedagógusok érzelmi neveléshez való hozzáállását vizsgáltam.

A felmérés során törekedtem az objektivitásra, mivel voltak kritériumok, amiknek meg kellett felelni. A kérdőívet csak a kutatott csoporthoz tartozó szülők tölthették ki. Az általuk kitöltött kérdőívek elemzése alapján olyan felmerülő kérdések kerültek megválaszolásra, melyek az érzelmi intelligencia fejlesztéshez és a meseolvasási kérdésekhez kapcsolódtak.

A kutatás kérdései

Az alábbi kérdésköröket vizsgáltam:

- A szülők mesélési szokásait
- Közös játék a gyerekekkel
- Jutalmazás büntetés kérdésköre
- A szülők érzelmfelismerő és érzelmkifejező képességei

Hipotéziseim:

- A P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvodájában és a dublini Early Journeys Quality Childcare a szülők nagy hangsúlyt fektetnek a mindennapi mesélésre.
- A szülők fontosnak tartják, az együtt töltött időt a gyerekekkel.
- Az óvodapedagógusok hangsúlyt fektetnek az érzelmi intelligencia fejlesztésére a meséken és játékokon keresztül.

Végezetül pedig mindenképpen szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy az érzelmi intelligenciát hatékonyan fejleszthetjük a családban és az óvodában egyaránt.

I. AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA

Goleman (1997) szerint két elménk van, vagyis két féle érzelmi intelligenciánk: értelmi és érzelmi. Ami egymást kiegészítő szimbolikus rendszer, hiszen az értelem nem nyújthatja a legjobb formáját az EQ nélkül.

A mai világunkban nagy hangsúlyt fektetünk az érzelmek pszichológiai fontosságára. Ugyanis beigazolódott, hogy az érzelmek növelik egyes *kognitív* képességek hatékonyságát. Ahhoz, hogy egy ember igazodni és alkalmazkodni tudjon a világban, számos képességgel kell, rendelkezzen. Fontos, hogy legyen érzelmi öntudatossága, azaz érzelmi, illetve a racionális képességeit összehangolja. Ezt a képességet *érzelmi intelligenciának* nevezzük (Margitics, 2011). Az érzelmi intelligencia rövidítésére pedig az *EQ*-t kifejezést használjuk.

Nagy (2010) megfogalmazásában nem csak az érzelmi intelligencia fogalmára tér ki, hanem arra is kiket nevezünk érzelmileg intelligens személyeknek: „Az érzelmi intelligencia feltételezhetőleg olyan információkezelő képesség együttes, amely az érzelmek (legyenek azok pozitívak vagy negatívak) alkalmazkodást szolgáló, kognitív hatékonyságot erősítő funkcióját aknázza ki. Az érzelmi információk adaptív szerepéből és a kognitív- affektív- motivációs működés kölcsönhatásából [...] következik, hogy az a személy, aki pontosan észleli a saját és mások érzelmeit, aki rálát az érzelmi és kognitív folyamatok kölcsönhatására, valamint, aki hatékonyan képes érzelmeket szabályozni, az valószínűbben tesz szert valamilyen pozitív alkalmazkodási kimenetre.” (Nagy,2010:5.)

Az érzelmi intelligenciával foglalkozott Howard Garner, aki vizsgálatai során arra volt kíváncsi, hogyan vihető az intelligencia az érzelmekbe, illetve azzal, hogy az emóció és az intelligencia összekapcsolását ne tekintsék önellentmondásnak. (Szarka, 2018)

Ennek ellenére az érzelmi intelligencia egyik legismertebb és legkevésbé vitatott elmélete Mayer és Salovey nevéhez fűződik. Kutatásaikat akadémiai körben végezték és publikálták. Szerintük az érzelmi intelligencia képességeként határozható meg. A képességalapú értelmezés szerint, az érzelmi intelligencia az érzelmek feldolgozásával kapcsolatos képességek összessége. Magába foglalja az érzelmek észlelését, kifejezését, megértését, kezelését, illetve azok irányításának képességét. Viszont ebben a megfogalmazásban nem tartozik bele a stressztűrés, az alkalmazkodás és a fizikai egészség sem.

Mayer és Solovey munkálataik során létrehozták a *négykomponensű modellt*. Ennek első pontja az *érzelmek észlelése, értékelése, kifejezése*. Itt szó van arról, hogyan kezeljük mások

és a saját érzelmi állapotunkat, továbbá arról is, hogy az ételt érzelmeinket ki is tudjuk fejezni. Másokon felismerjük, eltudjuk különíteni a hiteles érzelmi megnyilvánulásokat a nem hitelesektől.

A második pont, *hogyan használjuk fel az érzelmeinket*, a kognitív folyamatok serkentése. Példának okáért, hogyan indítjuk be a kreativitásunkat vagy egy kellemes emlék felidézése.

A harmadik elem *az érzelmek megértésére, elemzésre* és az érzelmi tudás alkalmazására vonatkozik. Tehát az érzelmileg intelligens ember ki tudja fejezni, megtudja nevezni érzéseit.

A negyedik elem *a saját és környezetünkben élő személyek érzelmeire* vonatkozik, mennyire tudunk hatást gyakorolni másokra, s mennyire tudjuk megérteni mások érzelmeit a problémamegoldásban. (Margitics 2011, Kádár 2012)

Az EQ fogalmával és többek között Daniel Goleman is foglalkozott. Könyvében felhívta a figyelmet az érzelmi intelligencia jelentőségére. A könyve hatására felfigyeltek az EQ fogalmára, s így az Amerika Nyelvjárási Társaság 1995-ben EQ-t választotta az év leghasznosabb fogalmának. Ennek ellenére, könyvét sok kritika érte. Kutatásai során arra a következtetésre jutott, hogy az érzelmileg kiműveltebb embereknek fejlettebb az empátia képességük, ritkábban érzik magukat magányosnak, jobb és magasabb az önértékelésük, valamint hatékonyabb a megküzdési képességük. Hiszen az a személy, aki nem tudja, milyen érzelmeket cipel, azaz nem ismeri fel ezeket, sokkal nehezebb helyzetben van a társaihoz képest. Az ilyen személy, a stresszhelyzetekben könnyen összeomlik, illetve gyakran válik agresszívvá (Kádár, 2012).

1.1 A családi nevelés és az érzelmi intelligencia

A család az egyik legfontosabb közeg a gyermek életében, ugyanis az első szocializációs színtér. A család fogalmának meghatározása nem egységes, különböző tudományterületek tekintetében változó. Azonban abban egyet értenek, hogy egy olyan dinamikus rendszer, ahol az elsődleges szocializáció zajlik. A szociológiában: „családnak nevezzük az olyan együtt élő kiscsoportot, amelynek tagjait vagy házassági kapcsolat, vagy leszármazás, más szóval vérségi (kivételes esetben örökbefogadási) kapcsolat köti össze.” A statisztikában csak a szülőket és a velük együtt élő, nem házas gyermekeiket számítja a családhoz. A néprajztudomány szerint a családhoz tartoznak azok is, akik külön laknak, vagy külön háztartást vezetnek, de egymással szoros kapcsolatban élnek, illetve a családhoz számítják a nagyszülőket és más rokonokat. (Andorka, 2006) Barnes (1991) meghatározása szerint: „a család hagyományos értelemben egy olyan elsődleges csoport, amelybe az egyének

beleszületnek, s amely intim kapcsolataival hozzájárul fizikai és lelki védelmükhöz” (Busi, 2004).

A gyermek a családban szocializálódik, megtanulja azt, hogyan kell a társadalomban élni, elsajátít különböző normákat, a családban alakul ki az értékrendje és ezek a tényezők kiemelt fontosságúak a gyermek számára (Rákó,2010). A családban fejlődik a gyermek személyisége és átveszi azokat a szokásokat, amelyeket a családtagok hordoznak, ugyanis a családtagok egymásra hatást gyakorolnak, befolyásolják egymás gondolkodását, viselkedését, érzésvilágát (Kovács-Kékes, 2016). A családban kezd fejlődni a gyermek érzelmi intelligenciája. Goleman (1997) könyve negyedik fejezetében olvashatunk arról, milyen hatással van a család a gyermek érzelmi pályájára. Fejezetét így kezdi: „Az érzelem legelső iskolája a családi élet.” A gyermek érzelmi életére sok minden hatással van, többek között a bánásmód is, amelyet a szülők alkalmaznak a gyermekeiknél. Ide sorolhatjuk a könyörtelen szigort, az értő figyelmet, a közönyt, a melegséget. Egy gyermek sokkal szerencsésebb helyzetben van, ha érzelmileg egészséges szülők veszik körül, hiszen a szülők többféle bánásmódban részesíthetik a gyermekeiket. Összesen három alkalmatlan nevelési stílust alkalmaznak, ezek a következők: az érzelmek semmibevétele, a túlzott engedékenység, lenézés illetve tiszteletlenség a gyermek érzelmeivel szemben.

Kádár (2012) szerint a szülőknek az érzelmi intelligencia fejlesztésére folyamatosan munkálkodniuk kell, már a gyermek méhen belüli életétől kezdve egészen a serdülőkoráig. Ha ez kimarad, jelentős hátrányt jelent. Előnyben van az a szülő, aki tudja kezelni a saját érzelmeit, s megtanulja kifejezni azokat. A szülőknek is meg kell tanítani a gyermeküket, miként kezeljék az érzelmeiket. Sokat segíthet, az, ha beszélünk nekik a saját érzelmükről, illetve megnevezzük a gyermekek érzéseit. Például: „Látom, hogy szomorú vagy, mert nem találod a kis autót. Gyere, segíték megkeresni!”

1.2 A családi légkör hatása a gyermekek fejlődésére

Goleman (1997) érzelmi nevelés c. fejezetében felhívja a figyelmet az érzelmi kompetenciák hanyatlására. Valamint arra, mennyire meghatározó lehet a mérgező légkör egy gyermek számára. Bodonyi- Busi-Hegedűs-Vizely (2006) mialatt összefoglalják a család funkcióit, kitérnek az érzelmi szükségleteket kielégítő funkcióra is, többek között arra, milyen légkör a legjobb a gyermekek számára. Kiemelik, milyen nagy szerepe van, hiszen a család biztosítja a lelki fejlődését a gyermeknek. Ahhoz, hogy a gyermek nevelése hatékony és teljes legyen, jó kapcsolatra van szüksége a környezetével. Tulajdonképpen nagyon fontos az, ha jó

kapcsolatban van a szüleivel, bízik bennük, ha biztatják, és nem korlátozzák semmiben sem. A gyermek szülei hitelesek és a megfelelő nevelési elveket alkalmazzák, akkor a gyermeküket sikeresen segíthetik a személyisége fejlődésében. Napjainkban óriási jelentősége van az érzelmi szükségletek kielégítésére. Az igények kielégítésére a mikro csoportos család a legmegfelelőbb. Ugyanis a mikor csoportos család tagjai között: „domináns és tipikus érzelmi viszonyok alakulnak ki” (Bodonyi-Busi-Hegedűs-Vizely). Ami azt jelenti, erős érzelmi szálakból kötődött a kapcsolatrendszerük, illetve azt hogy a család működőképes. De sajnos a mai világunkban (globálisan) nagy hatást gyakorol a családokra a gazdasági nyomás. Hiszen egyre több gyermek nevelkedik szegénységben, egyre több gyermek marad egyedül, mivel a szülei hosszú munkaidőben dolgoznak s ilyeskor sok esetben a televízió vagy más technikai eszköz a dajkájuk.

Galgóczy (2009) vizsgálata szerint, beigazolódott az a tény, hogy azokat a gyerekeket, akiket a családban érzelmileg elhanyagoltak a későbbiekben viselkedési problémákkal küzdöttek (nem tudták beleképzelni magukat mások helyzetébe, alkalmazkodási, viszonyulási nehézségeik voltak) amelyek beletartoznak az érzelmi intelligencia témakörébe.

Az említett családokban, vagy akár egy teljesen ideális családban, egy jó szándékú szülő és gyermek között is lehetnek számos apróközjátékok, amelyből fejleszteni lehetne az érzelmi kompetenciákat (Goleman,1997). Ám ha egy meleg, támogató családi közegben nevelkedik a gyermek, ahol érzelmi biztonságban, harmóniában lehet, akkor a család belső érzelmi ereje is megerősödik, illetve a tagoknak sikerül megbirkózni a családot fenyegető ingerektől. De felmerül a kérdés, mit tehetünk akkor, ha egy család nem tudja felkészíteni gyermekeket az életre? Véleményem szerint a kérdésre a választ az óvodában kaphatjuk meg. Hiszen a család után, az első társas közeg, amelyben jelen van a gyermek, azaz óvoda. S ha a családban nem fejlesztették kellőképpen az érzelmi intelligenciáját a gyermeknek, a továbbiakban ez már az óvodapedagógusnak a kötelessége az óvodában.

II. AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI JÁTÉKKAL ÉS MESÉVEL AZ ÓVODÁBAN

Az elsődleges szocializációs szintér után bölcsődében, majd óvodában van lehetőség az emóciók fejlesztésére.

Kádár (2012) kifejti, hogy már az óvodában is van lehetőség az érzelmi intelligencia kibontakoztatására. Hiszen óvodáskorban már a legtöbb érzelmeket ki tudja fejezni a gyermek. A kisgyermekkor során megjelennek az elődleges érzelmek: az öröm, a szomorúság, a düh, az undor, a meglepődés és a félelem. S emellett kialakulnak a másodlagos, vagy az énről vonatkozó érzelmek, amelyek a másokhoz való viszonyulásban jelennek meg: büntudat, szégyen, büszkeség. A gyermeknek ebben a korban már az érzelmi szótárak is minduntalan fejlődik. Ugyanis a szülők többen beszélnek az érzelmekről, ezáltal a gyermek sokkal jobban és pontosabban megértheti más emberek érzéseit is. Óvodáskorban a gyermekeket számtalanszor elárasztják őket intenzív érzelmek. Például: ha belefirkálnak valaki a rajzaikba, nem ők nyernek a társasjátékban vagy éppen egy nem szimpatikus mesehőst látnak a mesében. Tehát ebben az időszakban még érzelemvezéreltek, nem tudnak uralkodni az érzelmeiken, indulataikon. Az ilyen esetekben is szükség van a pedagógus vagy akár egy másik felnőtt segítségére. Ismeretes, hogy a gyermek már ismeri az érzelemkifejezésre vonatkozó előírásokat, normákat, ám még nem olyan fejlett az önszabályozó képességük.

Több alkalommal tapasztalták, hogy a gyermek különbözőképpen vetíti ki az érzelmeit otthon és a közösségben, legyen az óvoda vagy bármely más közösség. A gyerekek óvodáskorban még egocentrikusan gondolkodnak. Ilyenkor pozitív az énképük, úgy gondolják ők a legszebbek, legokosabbak, ez pedig összekapcsolódik az önszeretettel. Majd az óvodáskor végére az egocentrizmus csökken, ugyebár eleinte általában egymás nélkül játszanak, de a később szívesen játszanak együtt. A közös élményeken keresztül a gyermek önszeretete mások felé irányul. Kialakulnak barátságok, szerepek s megtanulnak együttműködni. Megtanulják, kivel szeretnek játszani, együttműködni. (Koltói 2013, Berán-Berta-Csabai-Márkus-Medgyesi, 2018)

Az óvodában az óvodapedagógusra hárul az a feladat, hogy fejlessze a gyermek érzelmi intelligenciáját. Elsősorban egy nyugodt, szeretetteljes, családi légkört kell megteremtenie, ahol a gyermek számára érzelmi biztonságot nyújt. Ahhoz, hogy kifogástalan érzelmi nevelést alkalmazzon, számos kompetenciával kell rendelkeznie. Elvárás, hogy empátikus legyen,

támogató, alázatos, hogy a gyermekek mindig bizalommal forduljanak hozzá. Mindezek mellett fontos az önképzés, a folyamatos fejlődés, továbbképzések, EQ fejlesztő gyakorlatok elsajátítása, mesék, játékok ismerete, vagyis a szaktudás.

Egy óvodapedagógusnak számtalan helyzetben lehetősége nyílik fejleszteni a gyermekek érzelmi intelligenciáját. A közös élmények, ünnepek során, amikor nem a szereplés az első szempont. Továbbá az érzelmi nevelés eszközei a személyes kommunikáció, a szabadjáték lehetősége, a mesélés, zenélés, festés, hiszen a tevékenységek során a gyermek érzelmeit is kifejezi (Kádár,2012).

2.1 A játék szerepe az érzelmi nevelésben

Vajda (2014) szerint a játék: „a fejlődés elengedhetetlen tartozéka.” A játék a gyermek létszükségleteihez tartozik. A játék kiemelkedően fontos, hiszen örömforrás a kis nebulók számára, s ettől tilos őket eltiltani. A gyermek a játék során fejlődik, tanul és különböző impulzusokkal, élményekkel gazdagodik.

A játék már az ókorban is jelen volt. A gyermekek különböző játékokat kedveltek. A lányok régi kedvence a babázás, babaházakkal való játszás. Mások a társasjátékokat, táncos játékot vagy épp a kiszámolókat részesítették előnybe. De a játék már a régi időkben is közkedvelt tevékenység, kikapcsolódás volt és maradt mind a ma napig a gyermekek számára. A játék kapcsolatos fogalmakkal, a játék fontosságáról számos szakirodalomban (Mérei-V.Binét, Erikson, Piaget, Pálfi) olvashatunk.

Mérei véleménye szerint az óvodáskorban a játék, mintha jellegű. Illetve fontos kiindulópont a hely és a tárgyak ebben a korban. A mintha és a játék közös viszonyát ő a kettős valóságtudatként értelmezte. Ahogy átéli a játékot a gyermek, abban homályossá válik a realitás és a képzelet. Erikson már másképp látja a játékot, ő az én fejlődés modelljét látja benne míg Piaget híres svájci pszichológus, aki jó néhány elmélet megalkotója, már a játékot asszimilációs jellegűnek tartja. S ő nevezi el a szimbolikus játékot a játékok tetőpontjának. Ez az óvodáskor legjellemzőbb játéka (Vajda,2004).

A játék a gyermek az első és meghatározó tevékenysége. A játék során a gyermek személyisége, készségei fejlődnek. A legintenzívebb kettő-és hét éves kor között a játéktevékenység. A gyermeknek kielégíti a vágyait és semmi más tevékenységgel nem pótolható, hiszen óvodáskorban semmilyen más tevékenység nincs, ami úgy tudna hatni a gyermekre, mint a játék. Játék közben felfedez, megismer dolgokat, megismeri önmaga lehetőségeit (Bakosi, 2009).

A játék összekapcsolódik az óvodapedagógussal is, hiszen a gyermek játékanak a kibontakozását segít elő. Megteremti a megfelelő környezetet és összefoglalja azokat a célokat, hogy a gyermek miben fejlődik a játék során (Pálfi,2009).

2.2 A mese szerepe az érzelmi nevelésben

Nem csak játékkal, hanem mesékkal is fejleszhető az érzelmi intelligencia. Bettelheim (1985) szerint: „a mese is olyan, mint minden igazi műalkotás: gazdagságát és mélységét a legalaposabb elemzés sem mérítheti ki. Tudniillik több európai nyelvben a mese szó mindegyik jelentésében szerepel az elmondani, mondani ige (az angol-tale, francia-conta, a latin-fabula). Tehát a mese lényege a mesélés, mivel a mese nem pusztán szöveg. A mese egyidős az emberiséggel, s már régen is észrevétlenül megtanította a gyermekeket arra, hogy felismerjék az élet értékeit. A gyermek felfedezi a mesén keresztül az identitását. A mese utat mutat, azt közvetíti a gyermekek felé, hogy aki kitartó és nem futamodik meg, annak boldog, tartalmas élete lehet” (Bettelheim 1995, Nagy, 2009).

A mese kiemelkedő szerepet tölt be egy gyermek életében, hiszen a történeteken keresztül a gyermekek különböző élethelyzetekkel járó feszültségeket dolgozhatnak fel. A mese közben feloldódnak, nem szoronganak, illetve nő a feszültségtűrő képességük is. Fejlődik a fantáziájuk, mivel ők maguk képzelik el az elmondottakat (Kádár,2012). A rendszeres mesélés, élményt nyújtó történetek teljes mértékben előnyt jelent a kis nebulók számára, hiszen elősegíti a gyermekek szociális, értelmi és érzelmi fejlődését.

Az utóbbi években történt egy feltételezés a mesékkal kapcsolatban. Sokan úgy gondolták, hogy a mesék ijesztő alakjai szorongást keltenek a gyermekekben. Hiszen a klasszikus mesékben, illetve a népmesékben is megjelenik a hétfejű sárkány, gonosz mostohák stb.

Ennek ellenére Bruno Bettelheim felhívja a figyelmet a mesék jelentőségére. Úgy véli a népmesekincs minden korosztálynak, nemzedéknek visszatérő. A mese ábrázolhat konfliktusokat (testvérféltékenység, szülőkkal való konfliktus). A mesében jelen van a gonoszság és az erény, ami mind megfelel a gyermeki gondolkodásnak. Az erényes mesehősnek küzdenie kell az igazságért. A meséknek több mondanivalója is lehet. Ezek közül az egyik legfőbb: ha hűséggel, felfüggetlenséggel, bölcs gondolatokkal, kitartással, akarattal mindenki győzhet az igazság fölött. Továbbá például a „boldogan éltek, amíg meg nem haltak” üzenete az, hogy boldogan éltek a földön, megtalálta azt, akit szeret és a halál nem is olyan félelmetes - írja Vajda (2014) A gyermek pszichológiai fejlődése c. könyvében. Valamit összefoglalja azt is, teljes mértékben egyetért Bettelheim állításával. Véleménye szerint a mai

népszerű mesék nem hordoznak mondanivalót, erkölcsi tanulságokat. A jó és rossz szereplőket a külsejük alapján ítélik meg, nem pedig a cselekedetük alapján. A mai mesékben a mesehősök sosem buknak el vagy éppen nem halnak meg, hanem feltámadnak. Ezek a momentumok a mesében nem segítik a gyermek ábrázoló képességét és az érzelmi feldolgozást sem (Vajda, 2014).

Vekerdy (2017) szerint a gyermekeknek nagyon fontos a mindennapi mese hallgatás, hiszen a nap folyamán számos inger éri őket, amelyeket valahogyan fel kell dolgozniuk. Ebben segít a mese, ami oldja a feszültségeket, segít az érzelmek kifejezésében és a dühök feldolgozásában. Sajnos a mai világban a sokan félre értik a mese hallgatás fogalmát. Azt hiszik, ha odaültetik a gyereket a számítógéphez és bekapcsolnak neki egy rajzfilmet, azzal minden igényét kielégítik. De ez nem így van. Már az ártatlannak hitt mese is növelheti az agresszió szintet, akár egy idegen nyelvű természetfilm vagy a naturális film, mivel nincs feldolgozás, nincs mozgás, nincs, belső kép- olvashatjuk Vekerdy (2017) Belső szabadság c. könyvében.

2.3 Mesét Másként módszer ismertetése

Felmerül a kérdés mi alapján válasszon egy óvodapedagógus vagy egy szülő „megfelelő” mesét. Kádár-Kerekes (2017) szerint a mese kiválasztásánál tömérdek szempontot vehetünk figyelembe. Például a gyermek életkora, az adott csoport összetétele, érdeklődésnek megfelelő mesét olvassunk vagy éppen a mese a nevelési célokhoz kapcsolódjon. Könyvükben ezért ismertetik a Mesét Másként módszert, melynek lényege, hogy a meséket (népmeséket) érzelmi üzenetük alapján válasszuk ki a gyermekek számára. Valamint a mese után olyan játékokat játszunk, ami szintén a mese érzelmi fókuszához kapcsolódik. A népmese kiválasztásánál fontos szempont volt még az is, hogy a mesék vegyes csoportokban is mesélhetők legyenek és a mesebefogadásban ne okozzanak lélektani nehézséget. A könyv szerzői a bő választékból, a különböző mesefajták közül állatmeséket, tündérmeséket ajánlották a legjobban. Ám figyeltek arra, hogy a kisebb korosztálynak a mese cselekmények viszonylag egyszerűek, a nagyobbak számára pedig élvezetesekek legyenek. Továbbá külön kiemelik azt, hogy a kiválasztott népmesét a mesélő fejből mondja el, legyen az szülő, nagymama, vagy akár az óvodapedagógus. A mese így válhat még élvezetesebbé, hitelesebbé.

A mesélő beleadja a saját érzelmi hangulatát, ezáltal élvezettel lesz jelen a meseélmény megélésében. Mégis a mese megtanulásánál nem fontos az, hogy a mesélő teljes mértékben ragaszkodjon a szöveghez, tehát nem törekszik szöveghűségre, hanem szabadon bánik a

szöveggel. Közben pedig megőrzi a történet lényeges pontjait. Pozitív pont lehet még az, ha egy-egy meséhez személyes kötődése van a mesélőnek. Mivel ha a mesélő élvezzi, amit csinál, ő is teljes mértékben átadja magát az érzésnek, sajátos érzelmi többletet visz bele, ezt a gyermek megérzi.

A Mesét Másként módszerhez foglalkozásvázlatok is készültek, amelyek elősegítik a pedagógusok munkáját. A vázlatok két részre oszlanak. Az első részben a téma és a célok meghatározására kerül sor, a másodikban már a foglalkozás kidolgozása történik. A kidolgozásban benne van a mese és a hozzá kapcsolódó játékok. A mese megkezdése előtt nagyon fontos a jó motiváció, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, ez lehet meséléshez hívó furulyaszó, ének, mondóka, mesezsák, mesesarok kialakítása stb. Eztán következik a fő rész, vagyis a mese elmondása. A mesélés után időt kell adni a gyermekeknek átgondolni a hallott történetet, megérdeklődni melyik momentum volt számára a legjobb stb. A gyermek kiválaszt egy szereplőt, aki a legjobban szimpatikus volt neki és érzelmileg azonosul vele. A gyermek után pedig a pedagógus is elmondja melyik szereplőt választotta. Ezután következik a játék, ami szintén a meséhez kapcsolódik, ez önkéntes alapú, az kapcsolódhat be, aki akar. A foglalkozás után értékelő, elemző beszélgetés kezdődik. A beszélgetés közben a pedagógus kiemeli a pozitívumokat és értékeli az egész csoport munkáját. A foglalkozás közben a gyermekek megosztják egymással az érzéseiket, gondolataikat. A módszer segítségével a gyermekek szabadon dönthetnek a meséről és a játékokról is. Erről a módszerről Kádár-Kerekes (2017) Mesepszichológia a gyakorlatban c. könyvben olvashatunk bővebben. Illetve megtekinthetünk néhány foglalkozástervet a következő témákban: harag, boldogság, irigység, bizalom.

A boldogság c. témában először felvezető kérdéseket tesz fel. Majd a pedagógus ezután motiválhatja a gyermekeket. Ez a mese köszöntése. A gyermekek és az óvodapedagógus is elhelyezkedik a szőnyegen, a gyermekek lenyugszanak és kíváncsian várják a mesét. A boldogság c. témában a Boldog ember inge c. mesét találhatjuk. A mese egy királyról szól, akinek nagy bánata volt, mert megbetegedett. Útra kélt, abban bízva meggyógyul. De nem engedték. Emiatt előhívtak egy okos asszonyt, kinek megkellett mondani mitől fog meggyógyulni a király. Az asszony ezt válaszolta: a királynak egy boldog ember ingét kell magára vennie. Ahová csak betért, nem találkozott egy emberrel sem, aki boldog lenne. Végül megpillantott egy szegény favágót. Odament hozzá s nyomban megkérdezte, hogy boldog-e a feleségével. A favágó azt felelte igen boldog. A király megörült, azt gondolta végre meggyógyul. Kérte is a szegény embert, adja neki az ingét, had vigye a királynak. De sajnos a szegény embernek nem volt inge. A király ezen nagyon elcsodálkozott, hogyan lehet valaki

boldog, ha nincs inge. Búsult magában, aztán haza indult. Útközben megfogadta ezek után támogatni és segíteni fogja a szegény embereket, legalább ingre jusson nekik.

A mese után kérdések következnek: „Ti kik lennétek az elhangzott történetben?” Megbeszélés után a meséhez kapcsolódó játékok. Ez a foglalkozás három játékot tartalmaz. Az első játéka fantáziát és a kreativitást fejleszti. A második a nonverbális kommunikációt, segít a kapcsolatépítésben. A harmadik pedig a verbális kommunikációt és a fantáziát fejleszti. A gyermekek a játékok közben észrevétlenül tanulnak, eközben pedig a pedagógus fejleszti az érzelmi kompetenciáikat. A játék után a gyerekek elköszönnek a mesétől. Majd nem maradhat ki az értékelő beszélgetés, amit az óvodapedagógus vezet. (lásd: 1. sz. melléklet)

2.4 A mesepárna módszerének alkalmazása az óvodában

Mi is az a mesepárna? S miért fontos a gyermekek érzelmi nevelése szempontjából?

A kérdésre könnyen választ kaphatunk Pálfi Judit könyvében, hiszen a könyv bemutatja, hogyan lehet a párna sokkal több, mint a mese színhelye. Vallja, hogy a mese mindennap nagy szerepet kellene kapnia a gyermek tevékenységei között, mivel rendkívül sok fejlesztő hatása van többek között: fejleszti a gyerekek szókincsét, érzelmi intelligenciájukat, fantáziájukat stb. A szerző összekapcsolja a mesélést a bábozással, így válik a mesepárna interaktív tevékenységgé. A gyermekeknek segít elképzelni a történetet, mivel a mesepárnán maguk a szereplők és a történet is megjelenik (Pálfi,2016).

Munkám során sokszor alkalmaztam a mesepárna módszert, ami a gyerekeket elvarázsolta. A mesepárna segítségével könnyen feloldódtak és mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatták a történetet. A kis csoportban a puha bábok vonzóbbak és kedvesebbek lettek a gyerekek számára. Így többször és többször vittem nekik. A mesék után bámulattal figyeltem hogyan fogják a bábukat és hogyan bábozzák el ők is a történetet, érzelmeiket kifejezve. A mesék után mindig megbeszéltük a szereplőknek a tulajdonságait, vagy akár ők maguk folytathatták a történetet. Az alábbi (lásd: 2. sz., 3. sz., 4. sz. melléklet) képeket megtekintve pedig láthatjuk, mennyi érzelem van az arcukon, s mennyire beleélik magukat a mesébe. Természetesen a képek felhasználásához hozzájáruló nyilatkozatot írtak alá a P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvoda kis csoportjához tartozó szülők (lásd: 5. sz. melléklet). Ezért szerettem volna bemutatni ezt a módszert, amelyben a gyermek érzelmi intelligenciáját tudjuk fejleszteni egy interaktív tevékenység során.

III. AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA KÉRDÉSEI A P. FRANGEPÁN KATALIN GIMNÁZIUM KIS CSOPORTHOZ TARTOZÓ SZÜLŐK KÖRÉBEN VÉGZETT KÉRDŐIVES FELMÉRÉS ALAPJÁN

3.1 Az intézmény rövid bemutatása

A P. Frangepán Katalin Gimnázium Beregszászi bázisóvodája, a P. Frangepán Katalin Gimnázium intézményrendszerébe tartozik, melynek több leányintézménye van szerte Kárpátalján. A P. Frangepán Katalin Gimnázium egy magyar tannyelvű oktatási-nevelési intézmény, amely 2020-ban alakult. Az intézmény fő célja a magyar nyelv újjáélesztése és fejlesztése. Feladataihoz tartozik, hogy lehetőséget biztosítson a magyar nyelv tanulására mindazon érdeklődők számára, akik szeretnék elmélyíteni gyermekeik magyar nyelvtudását, vagy akik nem beszélik a magyar nyelvet, de gyermekeikkel szívesen megtanítanák.

Az óvoda Beregszászban, a Lucskai utca 6. szám alatt helyezkedik el. Az intézmény munkáját az óvodavezető irányítja. A kutatás végzésének időpontjában: a nevelőtestület 1 módszerészből, 14 óvodapedagógusból, 1 logopédusból és 3 pedagógusból és 1 pszichológusból áll. A pedagógusok felsőfokú diplomával rendelkeznek. Csoportonként 2 óvodapedagógus van a gyerekekkel, akik napi váltásban dolgoznak. Munkájukat 1-1 dadus segíti. Összesen 146 gyermeket neveltek.

Az egyéni beszédkészség fejlesztéseket a logopédus vezeti. Hetente népdal és néptánc foglalkozás is zajlik óvodában, mivel nagy hangsúlyt fordítanak a néphagyományokra. Arra törekednek, hogy a gyerekek nyugodt, barátságos légkörben gazdagodjanak új élményekkel és ismeretekkel. Az óvodapedagógusok nagy hangsúlyt fektetnek az élményen alapuló tanulásra, ahol a játék örömforrás és gyerekek ezáltal tanulnak. A foglalkozásokat pedig népi játékokkal, dalokkal, mondókákkal teszik színesebbé.

3.2 A kutatás körülményei

A kutatás a 2021-2022-es tanév folyamán zajlott le, a P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvoda kis csoporthoz tartozó szülők körében. Ez összesen 20 adatközlőt jelent. A kérdőív 31 kérdésből áll. A kérdések felölelik, hogyan valósul meg az érzelmi

nevelés a családban. A kutatás során interjút készítettem a kis csoportot vezető óvodapedagógussal. Az interjú összesen 17 kérdésből állt. Itt kíváncsi voltam, mennyire fordít figyelmet az óvodapedagógus és milyen módszerekkel fejleszti a csoportjában lévő gyerekek érzelmi intelligenciáját.

3.3 A résztvevők szociológiai adatai

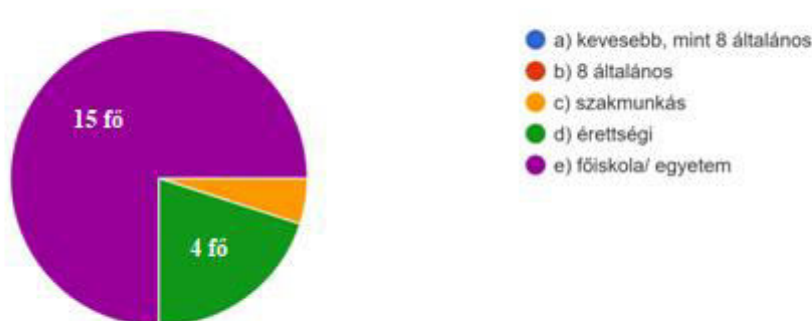
A kérdőívek adatainak elemzését az első kérdéscsoporttal kezdtem. Ez a kérdéscsoport általános információkat tartalmazott. Az első kérdés így szólt: *A közös háztartásban élő szülők életkora?*

A válaszok a következők voltak:

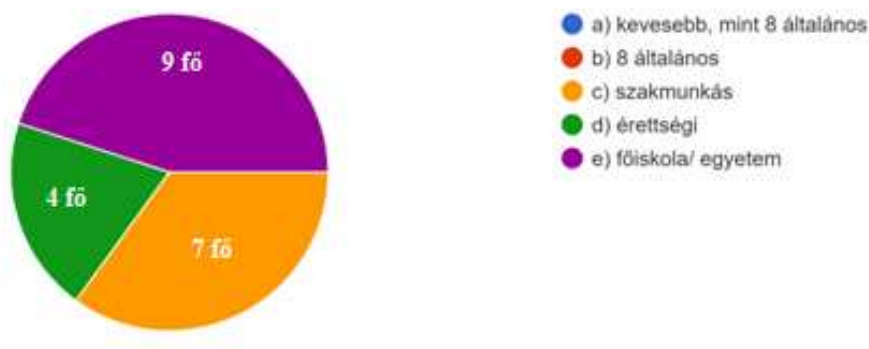
Anya/ nevelőanya: 32, 42,32,29,25,37,40,33, 47, 32, 25, 56, 37, 30, 24,30, 29, 34, 32,30

Apa/nevelőapa: 33, 50, 44, 34,-, 41,40, 37, 50, 33, 27, 56,49, 30,-,-, 31, 27, 30, 51

A következő kérdés a háztartásban élő szülők iskolai végzettségére vonatkozott. Ezekre a kérdésekre a kérdésekre összesen 20-20 válasz érkezett, amelyeket az alábbi diagramokon láthatunk.

1. ábra: Édesanya/ nevelőanya iskolai végzettsége

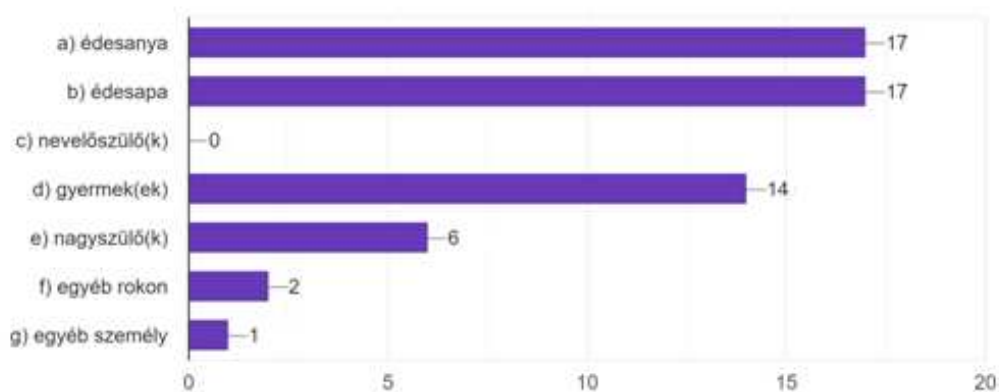

2. ábra: Édesapa/ nevelőapa iskolai végzettsége

A diagramokon megfigyelhetjük, hogy az édesanyák többsége egyetemi/főiskolai végzettséggel rendelkezik, míg az édesapáknál ez árnyaltabb.

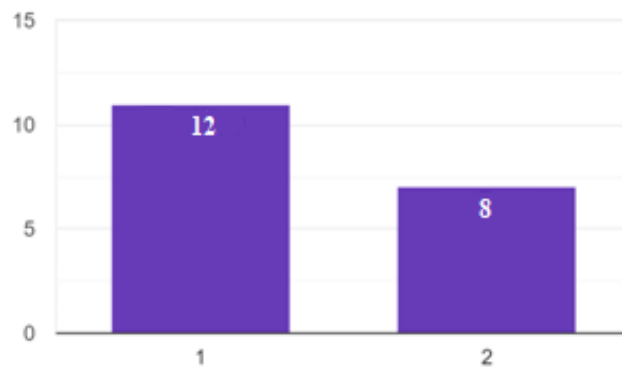
A következő kérdésem így hangzott: „Kik élnek Önöknél közös háztartásban?”

A diagramon láthatjuk, hogy a legtöbben édesanya, édesapa és gyerekekkel élnek együtt egy háztartásban.

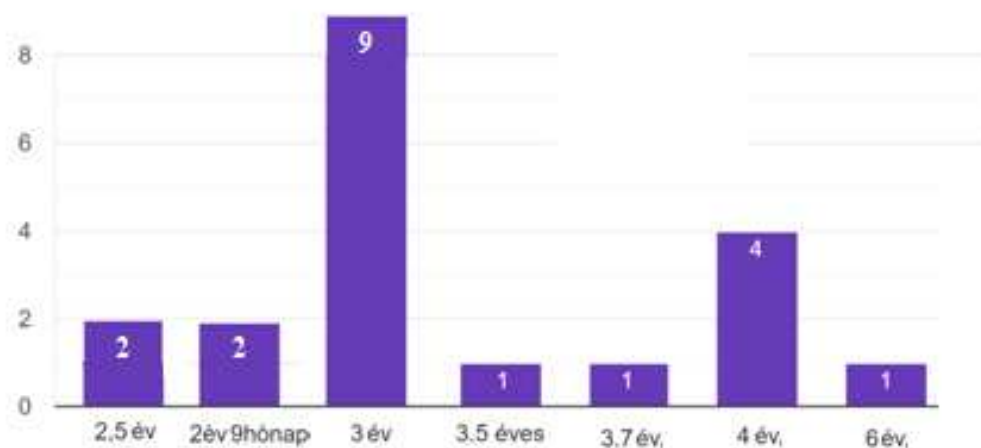
3. ábra: Kik élnek Önöknél közös háztartásban?

Azt is megkérdeztem, hogy hány gyermeket nevelnek a háztartásukban a szülők. A kérdésre összesen 20 válasz érkezett, amelyből kitűnik, hogy a válaszadóim többsége egy gyermeket nevel.

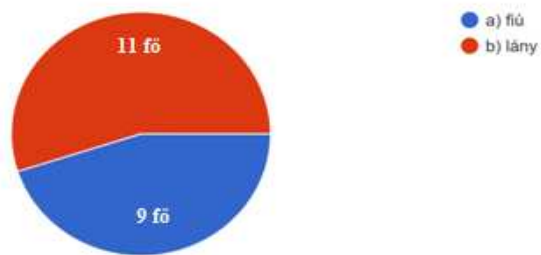
4. ábra: Hány gyermeket nevelnek egy háztartásban?

A következő diagramon az óvodában járó gyermek életkorát mutatom be. A kérdésemre 20 válasz érkezett. A válaszokból megtudhatjuk: a legtöbb gyermek 3 éves, de mivel a kérdőívemet kis csoportban töltöttem ki, ezért feltételezem, hogy a 6 éves gyermek életkora statisztikai hiba.

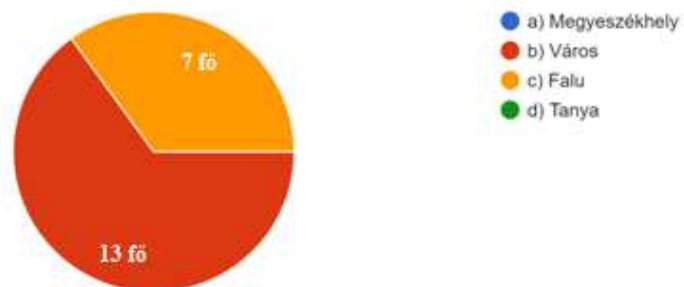
5. ábra: Az óvodába járó gyermek életkora

Ezután rákérdeztem az óvodába járó gyermek nemére. A válaszokból megtudhatjuk, hogy legtöbben lány gyermeket nevelnek az adatközlőim közül.

6. ábra: Az óvodába járó gyerek neme

Természetesen arra is kíváncsi voltam milyen településen élnek. Erre a kérdésre 20 válasz érkezett, s a többség városban él.

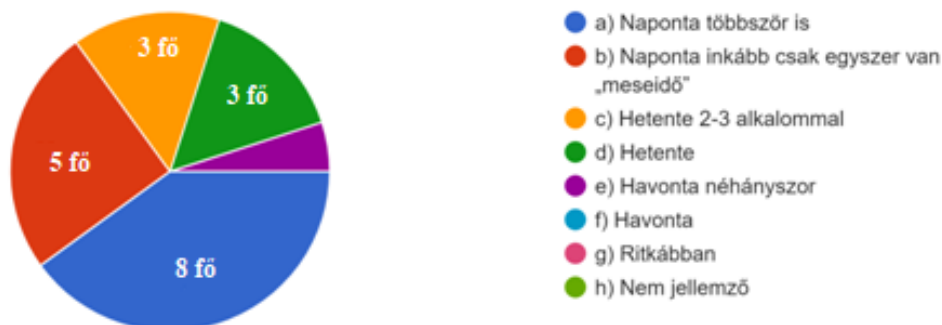

7. ábra: Lakóhely

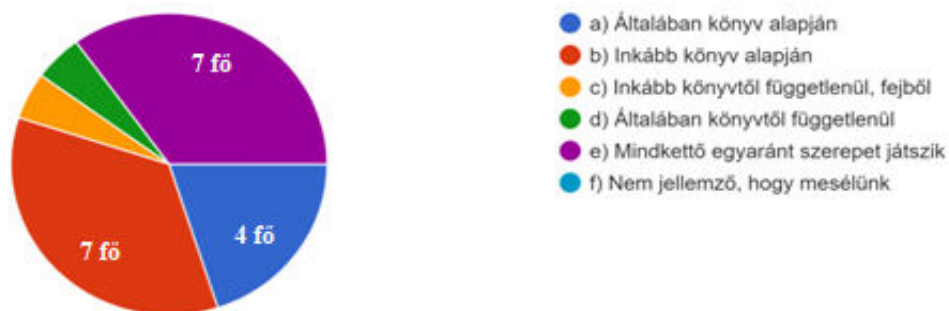
3.4 A mesélés kérdésköre

A következő kérdéskör a mesélési szokásokhoz kapcsolódott. A kérdések a következők voltak. Minden kérdésre összesen 20 válasz érkezett.

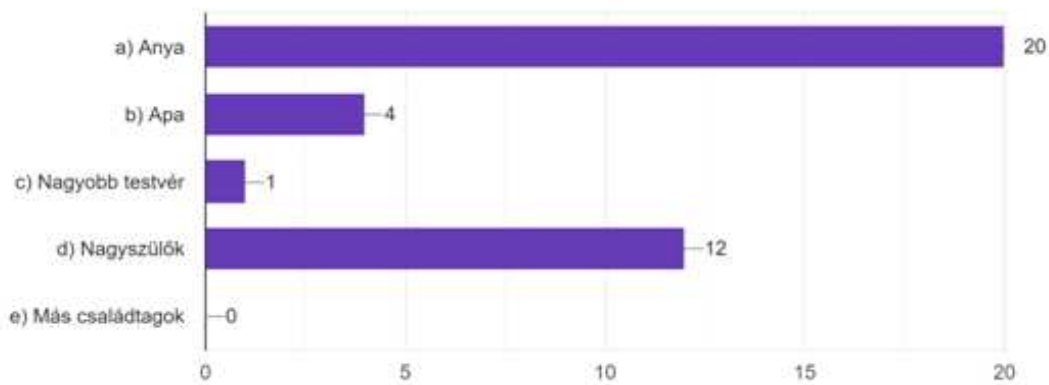
74

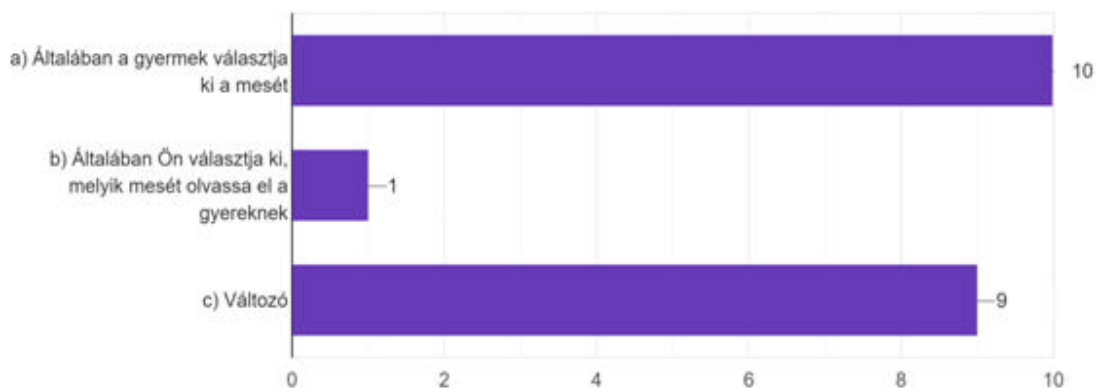
8.ábra: Milyen gyakran szokott képeskönyvet nézegetni a gyermekével és/vagy mesélni neki?

9. ábra: Ha szokott mesélni a gyermeknek, hogyan mesélnek általában?

10. ábra: Ki szokott a gyermeknek mesélni?

11. ábra: Általában ki szokott mesét választani?

Kíváncsi voltam arra is, hogy a szülők mennyire ismerik a gyermekük kedvenc meséjét. Erre a kérdésre 20 válasz érkezett, amelyek a következők:

Magyar népmesék, ezópusz mesék – ezeket este, nappal amit választ (keresős könyvek, Bogyó és Babóca könyvek, autós/dinós könyvek), A három kismalac, Boribon, Bogyó és Babóca, Mátyás király meséi, Hófehérke, A kis gömböc, A 3 malacka, Egy kitalált mese egy kis elefántról, Nànà a neve és a fiamat àbrázolja!, Peppa, Anna, Peti, Gergő; Bogyó és Babóca, Tim a kis egér, Hófehérke és a hét törpe Csipkerózsika Piroska és a farkas bogyó és baboca, Bogyó és Babóca minden mennyiségben :); 100 Állatmese; Kis maci, Колобок, pinka, Piroska és a farkas, Általában az aktuális új könyv a kedvenc, A három kismalac,

Minnie egér, Gyuri az Óriás. Bogyó Babóca. Ahol sok állat van a mesékben., Az öreg kecske, Pettyes csirke, a pityke meg a kököny, Kiskesztyű

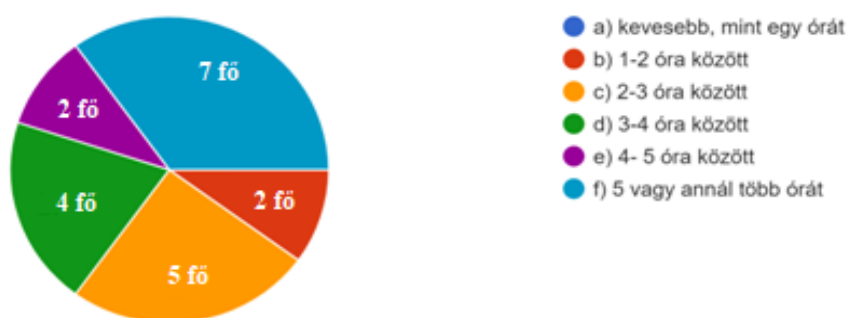
A válaszokból kiderül, hogy naponta többször is mesélnek a gyerekeknek, legtöbbször az anyuka és általában könyv alapján vagy fejből, de mindkettő nagy szerepet játszik. A meséket legtöbbször a gyermek választja ki, a kedvencek közül pedig a legtöbbször a Bogyó és Babóca könyveket emelték ki.

3.5 Közös játék a gyerekekkel kérdésköre

A következő kérdésekkel azt szerettem volna meghatározni, mennyi és hogyan alakul a minőségi idő a gyerekekkel a szülők körében. A kérdések így hangzottak:

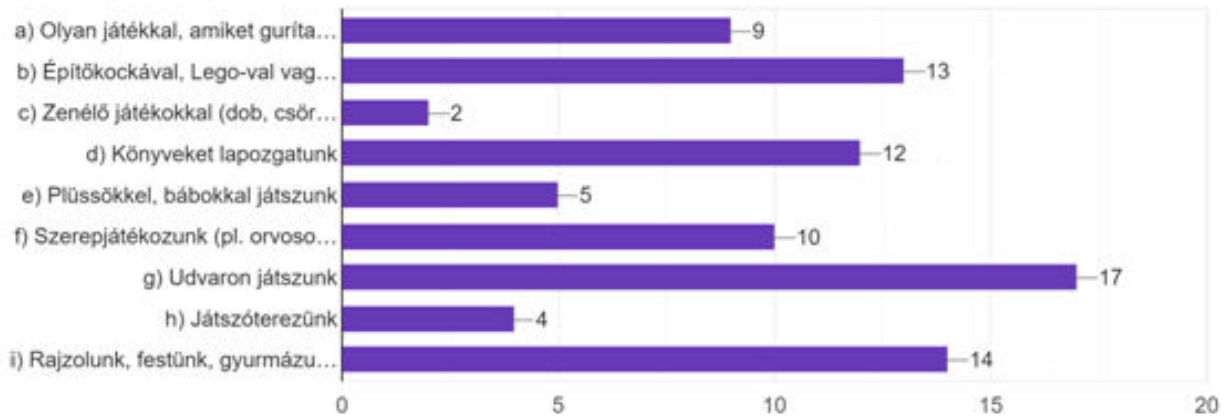
12. ábra: Kb. mennyit játszik a gyermekével hétköznap?

13. ábra: Kb. mennyit játszik gyermekével hétvégén?

A válaszokból kiderült, a legtöbb hétköznap 1-2 órát játszanak a gyermekükkel, míg hétvégén 5 vagy annál több órát.

A következő kérdésem így hangzott: „Milyen játékokkal játszik Ön gyermekével? „

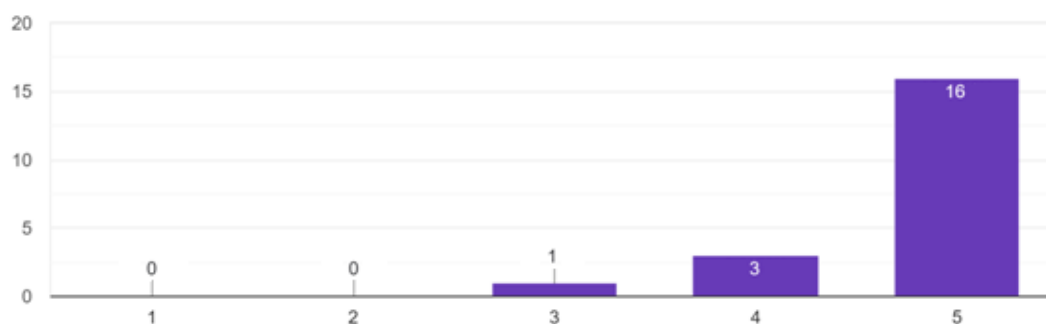
14.ábra: Milyen játékokkal játszik Ön gyermekével?

Az adatközlőimtől arra is választ kaptam milyen játékokkal játszanak a gyermekeikkel. A legtöbb az udvaron játszanak a leggyakrabban, de előszeretettel rajzolnak, festenek és gyurmáznak a gyerekekkel.

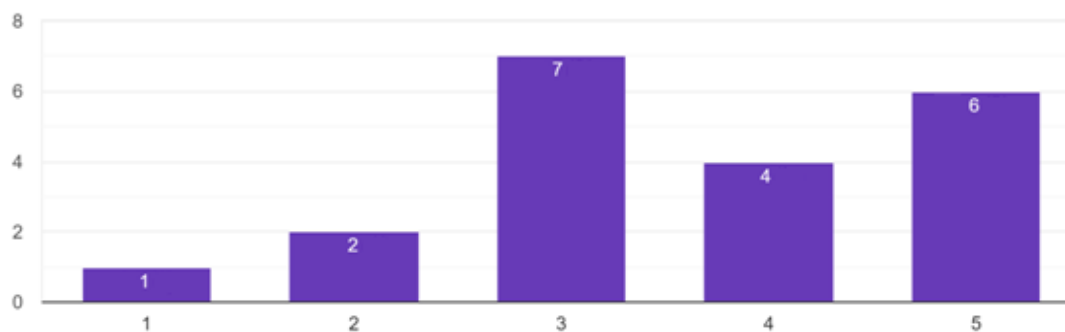
3.6 Jutalmazás, büntetés kérdésköre

Fontosnak tartottam megkérdezni az adatközlőimtől, hogy mennyire jutalmazák, vagy büntetik gyermeküket.

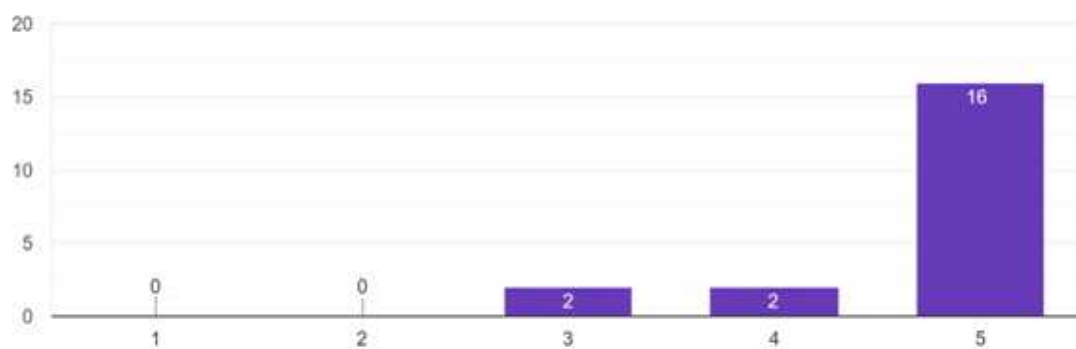
A továbbiakban kértem, hogy az adatközlőim egytől ötös skálán jelöljék be, mennyire igazak a következő állítások:

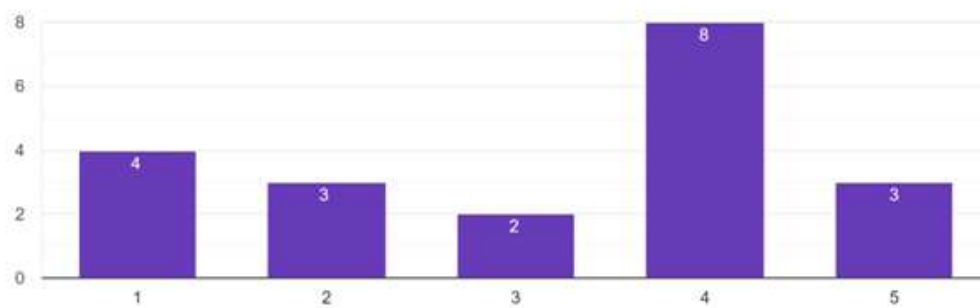
15. ábra: Megölelem vagy megdicsérem a gyermekem, amikor valami jót csinál

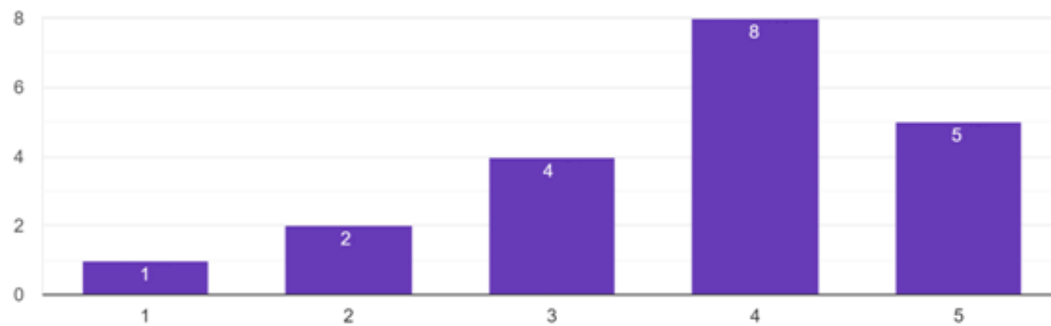
16. ábra: A gyermekemnek gyakran adok apróbb-nagyobb tárgyi jutalmakat

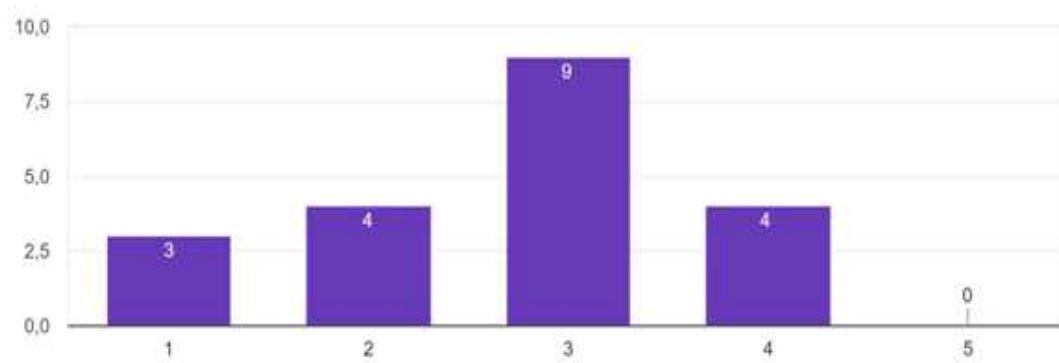
17. ábra: A gyermekemet mindennap megdicsérem

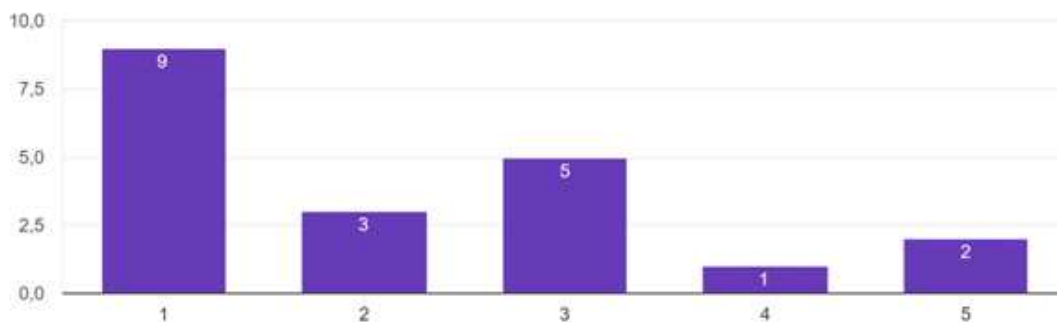
18. ábra: Amikor a gyermekem rosszkodik, hamar elengedem a büntetést.

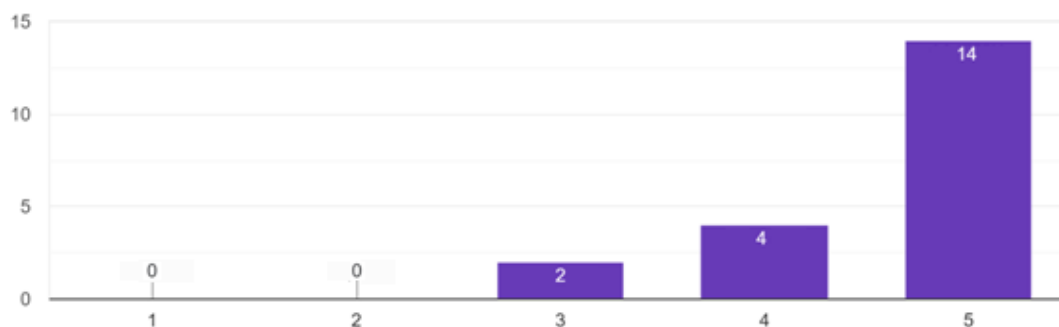
19. ábra: Amikor a gyermekem rosszul viselkedik, rászólok, hogy szégyellje magát

20. ábra: Amikor a gyermekem nyafog, dühös leszek és felemelem a hangom

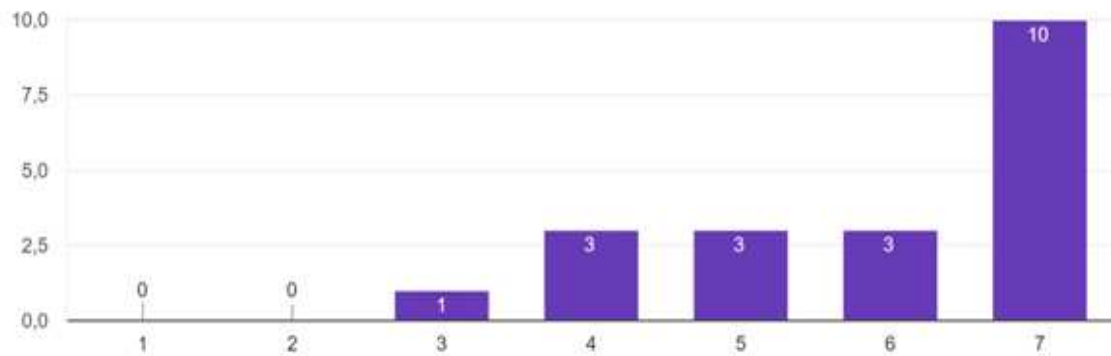
21. ábra: A gyermekemnek adott büntetés attól is függ, hogy milyen hangulatban vagyok

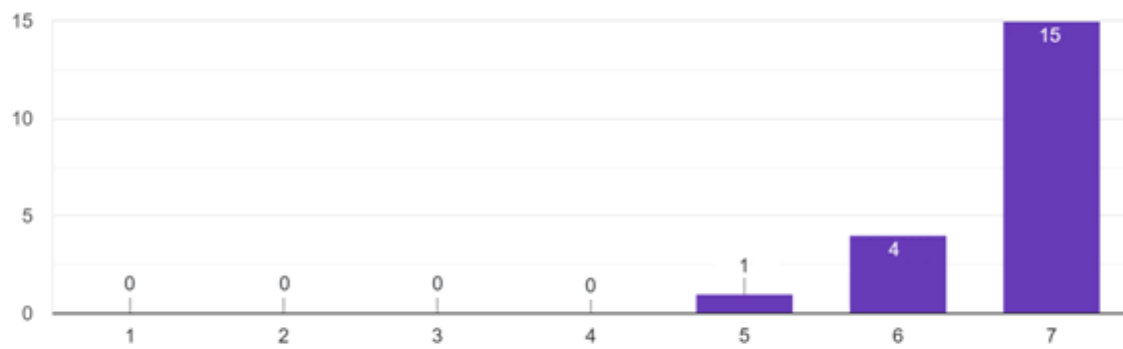
22. ábra: Megmagyarázom a gyermekemnek, hogy miért kell bizonyos szabályokat betartani

Az ábrákon láthatjuk, hogy a legtöbben mindennap megdicsérik a gyermeküket, illetve a legtöbben hamar elengedik a büntetést, de sokaknál befolyásol a hangulatuk. Ennek ellenére a legtöbben elmagyarázzák, miért kell a szabályokat betartani.

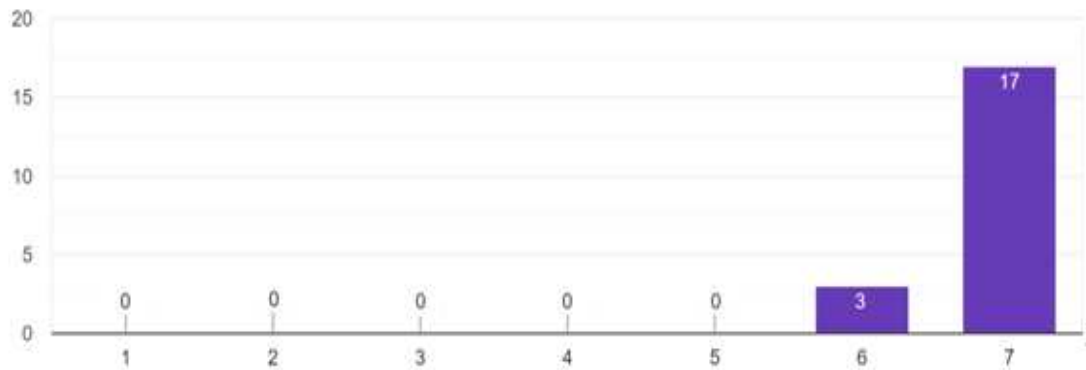
A következő kérdéseknél pedig, az adatközlőim egytől hetes skálán jelölték be, mennyire igazak a következő állítások:

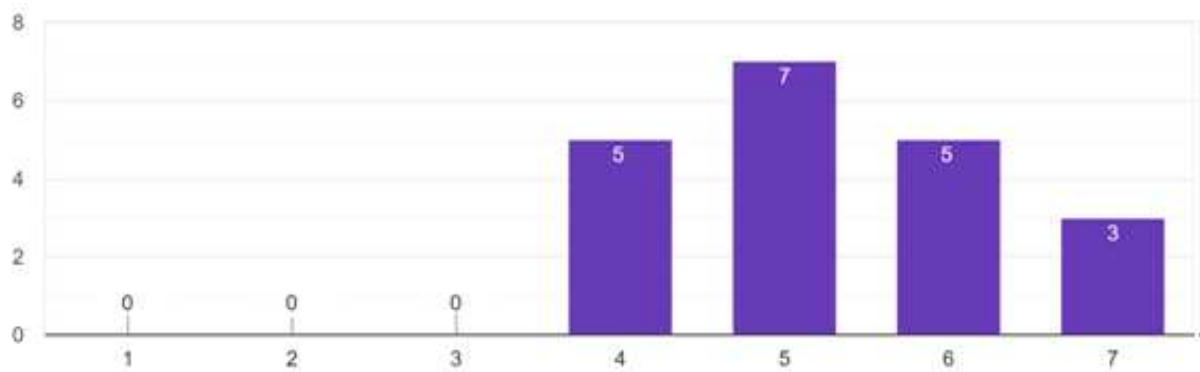
23.ábra: Próbálok nem sírni a gyermekem előtt

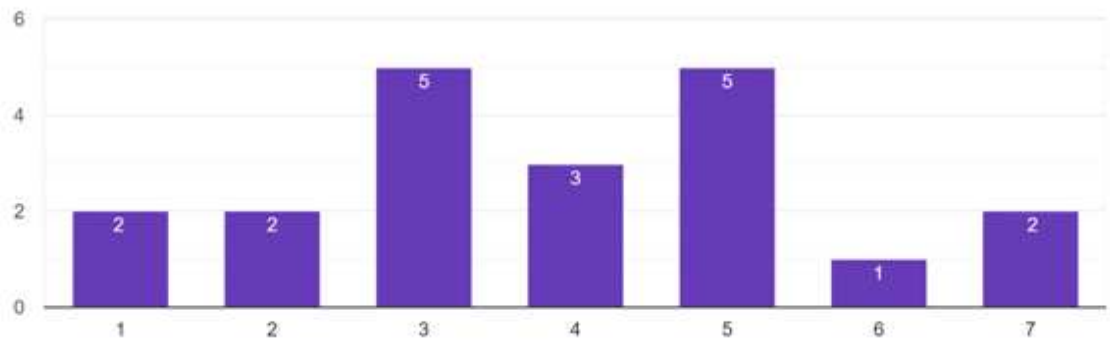
24.ábra: Megölelem, megpuszílom, vagy a karomba veszem a gyermekemet, bármiféle különösebb ok nélkül

25.ábra: Észreveszem, ha a gyermekem szomorú vagy nem érzi jól magát

26.ábra: Ha a gyermekem dacos, azonnal leállítom

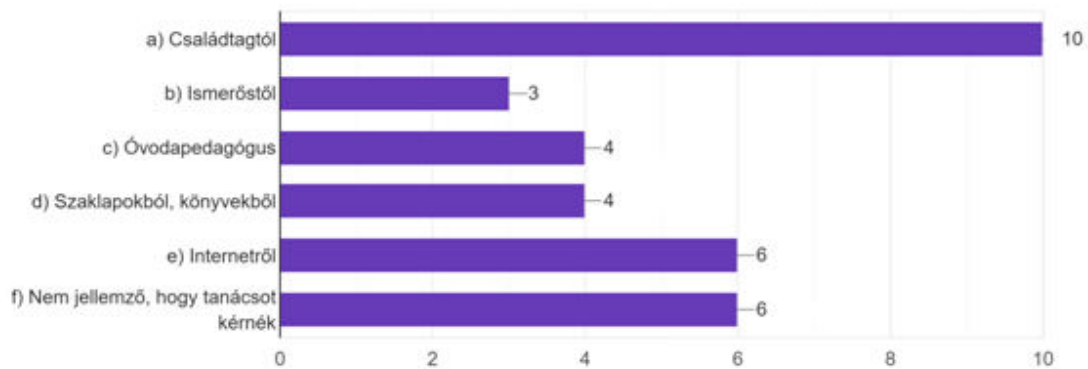

27.ábra: Arra törekszem, hogy a gyermekem határozott legyen, ne sírjon mások előtt

Arra is szerettem volna választ kapni, hogy a szülőknek milyen problémái vannak a gyermekneveléssel, gondozással kapcsolatban? Erre a kérdésre összesen 13 válasz érkezett. Ezek közül 4-en azt válaszolták semmilyen problémák nem merülnek fel a neveléssel kapcsolatban.

1. *Sajnos hamar elvesztem a türelmem, miközben tudom, hogy veszekedéssel/fenyítéssel úgy sem tudom elérni nála a célt, hanem csak idővel és türelemmel.*
2. *Nem tudom megtanítani a kudarc elviselésére.*
3. *Öntörvényűségét nem tudom jól kezelni.*
4. *Hiszi kezelés*
5. *Büntetés*
6. *Időhiány*
7. *A szobatisztaságra való szoktatás*
8. *Nehezen viselem a gyermekem hisztériáit!*
9. *A számomra legnehezebb jól viselkedni a gyermekemmel mikor el vagyok fáradva.*

A következő kérdésben pedig arra kérdeztem rá: „Gyermeke nevelésével kapcsolatos problémái megoldásához kitől/kiktől kér tanácsot? Több válasz is megjelölhető.”

28. ábra: Gyermek nevelésével kapcsolatos problémái megoldásához kitől/kiktől kér tanácsot?

A válaszokból láthatjuk, hogy a legtöbb szülő próbál nem sírni a gyermeke előtt és rögtön észreveszik, ha a gyermek szomorú vagy nem érzi jól magát, és sok adatközlő megölel vagy megpuszítja a gyereket bármilyen ok nélkül. A gyermekneveléssel kapcsolatos problémáknál pedig azt láthatjuk, hogy szinte minden szülőnek van problémája, esetleg kérdése a gyermekneveléssel kapcsolatban, s leginkább a családtagtól kér ez ügyben tanácsot.

IV. AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA KÉRDÉSEI A DUBLINI EARLY JOURNEYS QUALITY CHILDCARE NAGY CSOPORTHOZ TARTOZÓ SZÜLŐK KÖRÉBEN VÉGZETT KÉRDŐIVES FELMÉRÉS ALAPJÁN

4.1 Az intézmény rövid bemutatása

Az intézmény neve az Early Journeys Quality Childcare, ami Írországbán, azon belül Dublinban található.

Dublin, ír nyelven Baile Átha Cliath, az Ír-sziget keleti partján, az Ír-tengerbe torkolló Liffey folyó torkolatánál fekszik. A város az ország legnépesebb városa, Dublin megye központja és Írország fővárosa is egyben.

Az óvoda pontosabban Dublin északi részén, a Beaumont városnegyedben található. Teljes címe: 78, The Park, Beaumont Woods, Dublin, Ireland.

A magánóvoda 2015-ben alakult. Az intézmény munkáját az óvodavezető irányítja, ahol jelenleg négy csoport működik: Baby room-(kisbaba szoba) 4 hónapos kortól, Toodles room-(a totyogók szoba) 2 éves kortól, Pree -school room(iskola előtti szoba)- 3 éves kortól és a Ready for school room (készen állunk az iskolára szoba)- 3, 4 éves kortól. Az óvoda hétköznap hétfőtől- péntekig 7.30-tól este 18.00-ig működik. Összesen 80 gyermekről gondoskodnak. A babaszobában összesen 7 óvodapedagógus vigyáz a gyerekekre. Az iskola előtti szobában két nevelő, a totyogóknál három, a készen állunk az iskolára pedig szintén három nevelő felel a gyermekekért. Az intézményben nagy hangsúlyt fektetnek a multikulturalizmusra, ezért több kultúra ünnepét is megünnepelik. Fontosnak tartják az ír hagyományok átadását különböző élményeken és eseményeken keresztül.

4.2 A kutatás körülményei

A kutatás a 2022-2023-es tanév folyamán zajlott le, Early Journeys Quality Childcare, Ready For School Room csoporthoz tartozó szülők körében. Ez összesen 24 adatközlőt jelent. A kérdőív 31 kérdésből áll. A kérdések felölelik, hogyan valósul meg az érzelmi nevelés a családban, a szülők mennyire fordítanak figyelmet a meseolvasásra és mennyi időt töltenek a gyermekükkel.

4.3 A résztvevők szociológiai adatai

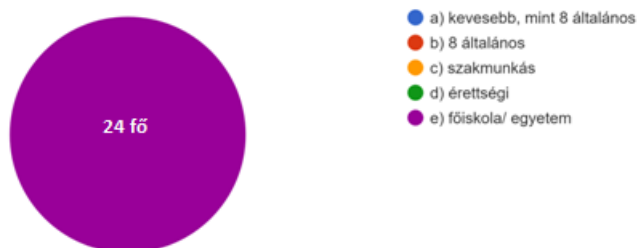
A kérdőívek adatainak elemzését az első kérdéscsoporttal kezdtem. Ez a kérdéscsoport általános információkat tartalmazott. Az első kérdés így szólt: *A közös háztartásban élő szülők életkora?*

A válaszok a következők voltak:

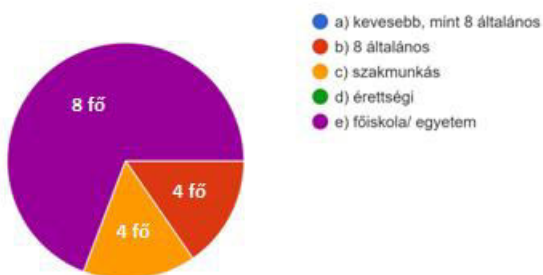
Anya/ nevelőanya: 38,39,40,42,35,39,40,40,32,36,35,38,41,31,34,35,40,43,36,37,40,38,38 és 1 nem válaszolt

Apa/nevelőapa: 8 nem válaszolt, 42,40,45,38,42,33,37,34,40,44,39,38,45,38, 37,39

A következő kérdés a háztartásban élő szülők iskolai végzettségére vonatkozott. Ezekre a kérdésekre a kérdésekre összesen 20-20 válasz érkezett, amelyeket az alábbi diagramokon láthatunk.

29. ábra: Édesanya/ nevelőanya iskolai végzettsége

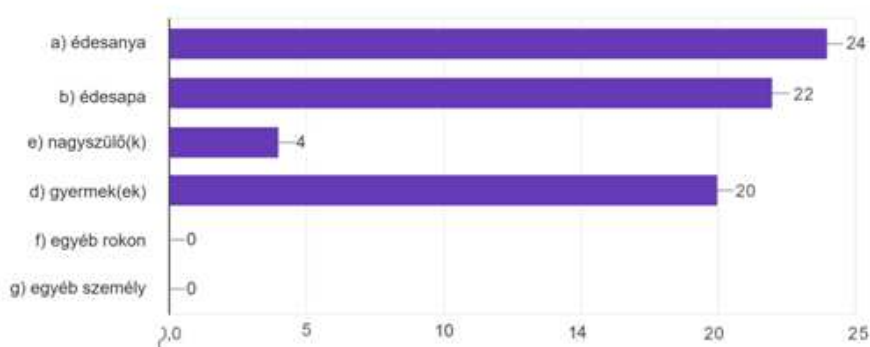

30. ábra: Édesapa/ nevelőapa iskolai végzettsége

A diagramokon megfigyelhetjük, hogy az összes édesanya egyetemi/főiskolai végzettséggel rendelkezik, míg az édesapáknál ez árnyaltabb, de a többség egyetemet végzett.

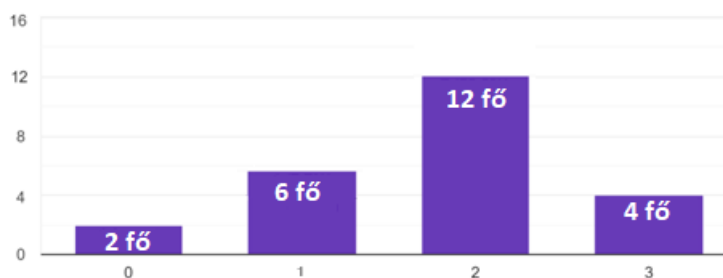
A következő kérdésem így hangzott: „Kik élnek Önöknél közös háztartásban?”

A diagramon láthatjuk, hogy a mindenki anyukával és apukával él, két gyerek nem él az édesapjával egy háztartásban. Négy gyermek pedig a szülők mellett a nagyszüleivel is egy háztartásban él.

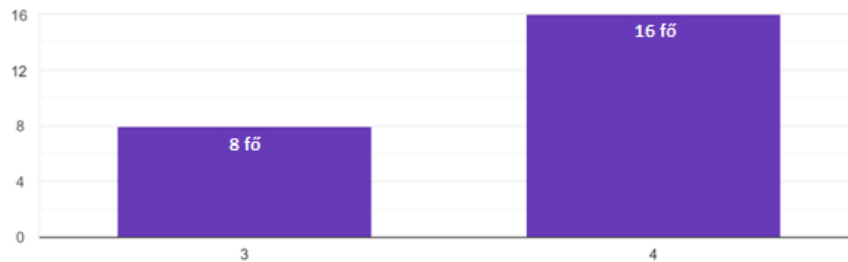
31. ábra: Kik élnek Önöknél közös háztartásban?

Azt is megkérdeztem, hogy hány gyermeket nevelnek a háztartásukban a szülők. A kérdésre összesen 24 válasz érkezett, amelyből kitűnik, hogy a válaszadóim többsége több gyermeket nevel.

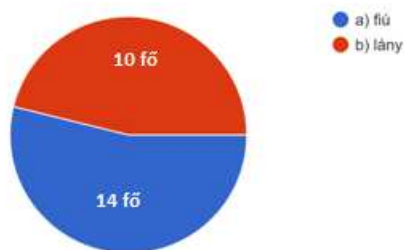
32. ábra: Hány gyermeket nevelnek egy háztartásban?

A következő diagramon az óvodában járó gyermek életkorát mutatom be. A kérdésemre 24 válasz érkezett. A válaszokból megtudhatjuk: a legtöbb gyermek 4 éves, a többi gyerek pedig 3 éves.

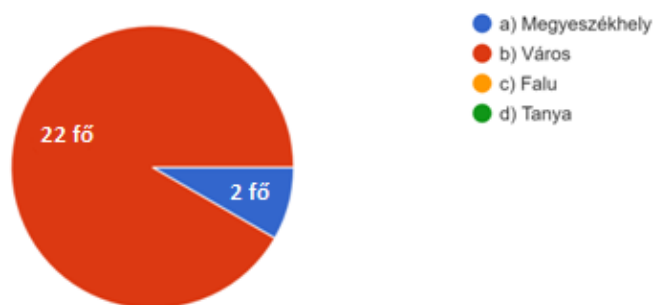
33. ábra: Az óvodába járó gyerek életkora

Ezután rákérdeztem a gyerekek nemére, a válaszokból kiderül, hogy a legtöbben fiú gyereket nevelnek.

34. ábra: Az óvodába járó gyerek neme

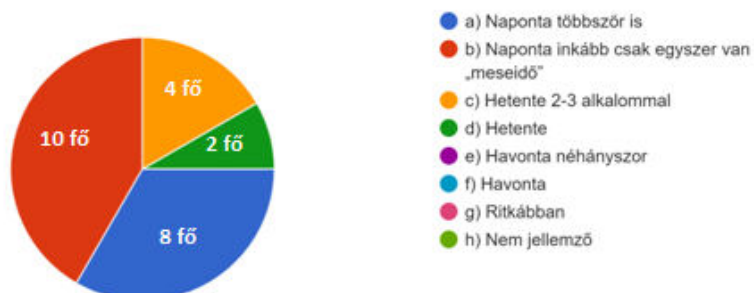
Természetesen arra is kíváncsi voltam milyen településen élnek. Erre a kérdésre 24 válasz érkezett, s a többség városban él.

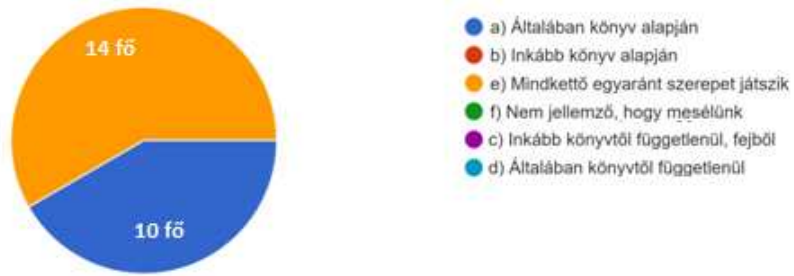
35. ábra: Lakóhely

4.4 A mesélés kérdésköre

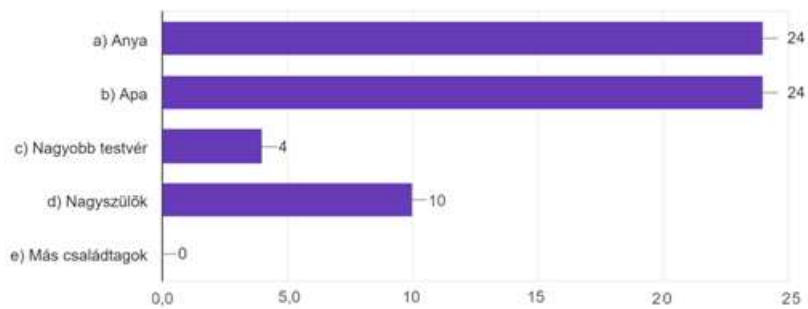
A következő kérdéskör a mesélési szokásokhoz kapcsolódott. A kérdések a következőek voltak. Minden kérdésre összesen 24 válasz érkezett.

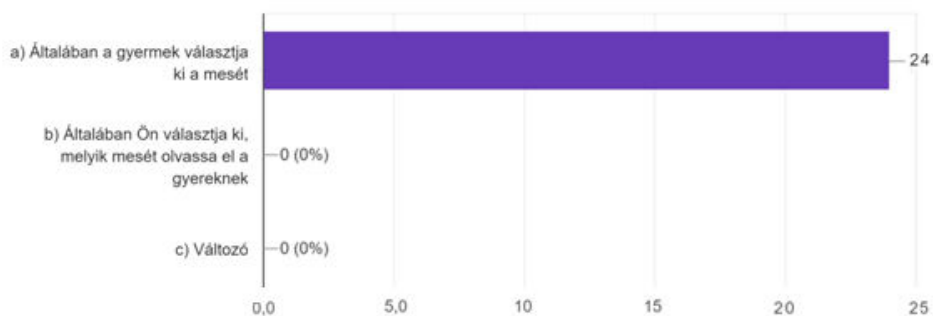
36. ábra: Milyen gyakran szokott képeskönyvet nézegetni a gyermekével és/vagy mesélni neki?

37. ábra: Ha szokott mesélni a gyermeknek, hogyan mesélnek általában?

38. ábra: Ki szokott a gyermeknek mesélni?

39. ábra: Általában ki szokott meséket választani?

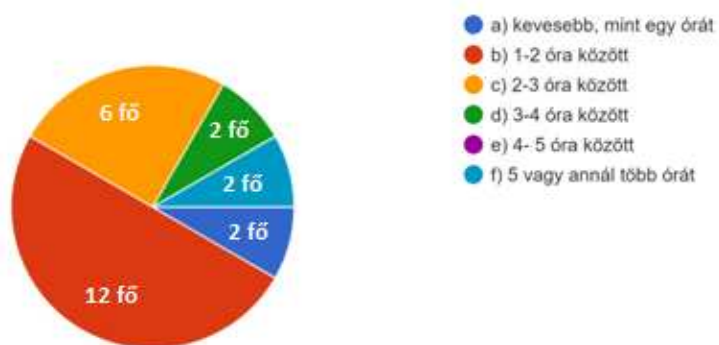
A mesélési szokásoknál láthatjuk, hogy a legtöbb szülőnél naponta csak egyszer van mese idő. A továbbiakban pedig láthatjuk, hogy a 24 főből 14-en azt választották, hogy fejből is és könyvből is mesélnek egyaránt, tehát mindkettő szerepet játszik, és 10 fő pedig könyvből. Tehát itt láthatjuk, hogy többen mesélnek fejből a gyerekeknek. A következő kérdésben pedig 24 adatközlő egyaránt választotta azt, hogy az apa és az anya mesél a legtöbbet a gyerekeknek, a nagyszülők és a nagyobb testvér mellett. A meséket pedig minden szülőnél a gyermek választja ki.

Kíváncsi voltam arra is, hogy a szülők mennyire ismerik a gyermekük kedvenc meséjét. Az adatközlők a következő meséket sorolták fel:

Az éhes hernyó (Hungry Caterpillar), állatos és tündér mesék (animal/fairytales stories), Gruffalo (A graffaló), Piroska és a Farkas (Little Red Riding Hood) Interaktív könyvek vagy történetek arról, amikor a szülők fiatalok voltak (Interactive books or stories about when parents were younger). Julia Donaldson könyvek és ehhez hasonló gyermekeknek írt könyvek, amelyekhez tud kapcsolódni (Julia Donaldson books and also books with children a similar age to him that he can relate to), Zog, viharos idő, Csiga és a Bálna, A három kismalac (Zog, stormy weather, snail and the whale, three little pigs). Bármit szeret! Az összes Julia Donaldson könyveket kedveli, de jelenleg a Karácsonyi történeteket szereti hallgatni, annak ellenére, hogy nyár van. (Anything at all! Love all Of Julia Donaldson books and currently Christmas stories despite it being summer time!) Little Miss és Mr. Men könyvek, könyvek az állatokról (Little miss/Mr Men books, books about animals) Tündérmesék (Fairy tales), Traktoros könyvek, Mancs őrjárat (Truck book, Paw Patrol), Paddington, Julianne Donaldson könyvek (Julianne Donaldson books)

4.5 Közös játék a gyerekekkel kérdésköre

A következő kérdésekkel azt szerettem volna meghatározni, mennyi és hogyan alakul a minőségi idő a gyerekekkel a szülők körében. A kérdések így hangzottak:

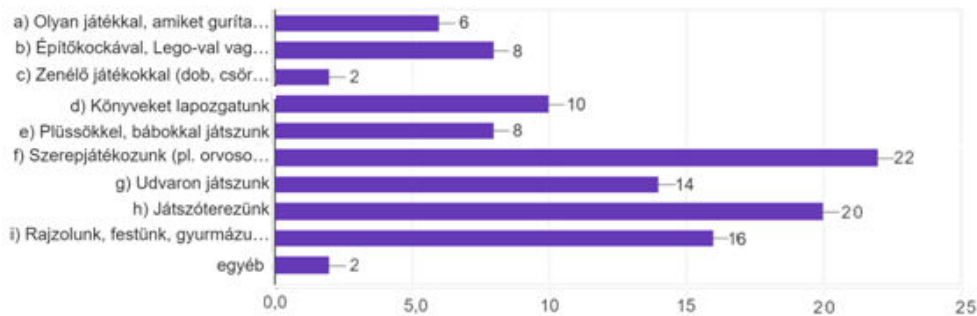
40. ábra: Kb. mennyit játszik a gyermekével hétköznap?

41. ábra: Kb. mennyit játszik gyermekével hétvégén?

A válaszokból kiderült, a legtöbben hétköznap 1-3 órát játszanak a gyermekükkel, míg hétvégén 3-5 vagy annál több órát.

A következő kérdésem így hangzott: „*Milyen játékokkal játszik Ön gyermekével?* „

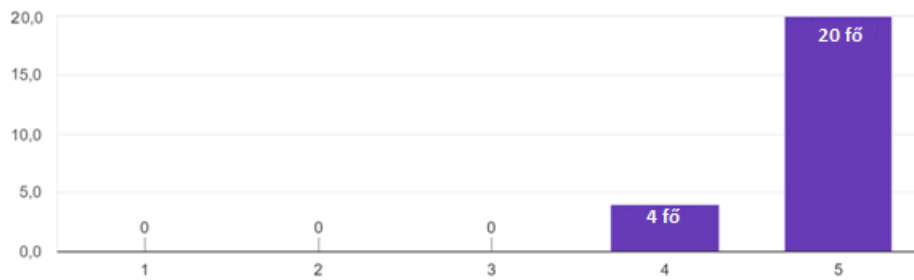
42.ábra: *Milyen játékokkal játszik Ön gyermekével?*

Az adatközlőimtől arra is választ kaptam milyen játékokkal játszanak a gyermekeikkel. A legtöbben szerepjátékokat játszanak leggyakrabban, de sokszor játszótéren vannak, vagy éppen rajzolnak, festenek és könyveket lapozgatnak a gyerekekkel.

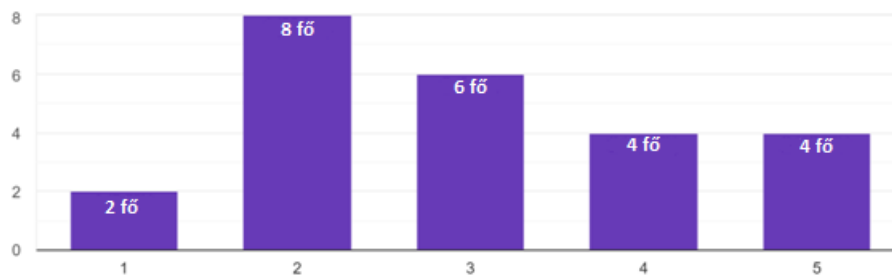
4.6 Jutalmazás, büntetés kérdésköre

Fontosnak tartottam megkérdezni az adatközlőimtől, hogy mennyire jutalmazzák, vagy büntetik gyermeküket.

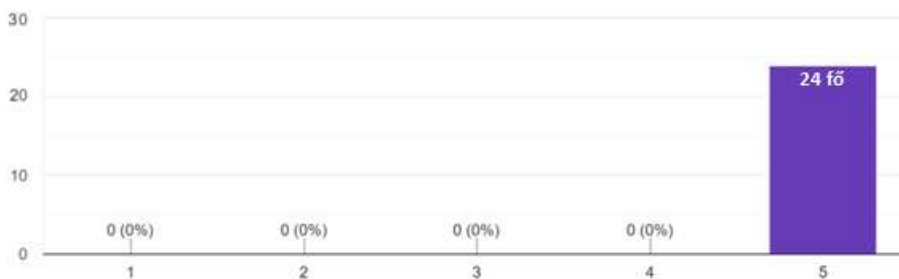
A továbbiakban kértem, hogy az adatközlőim egytől ötös skálán jelöljék be, mennyire igazak a következő állítások:

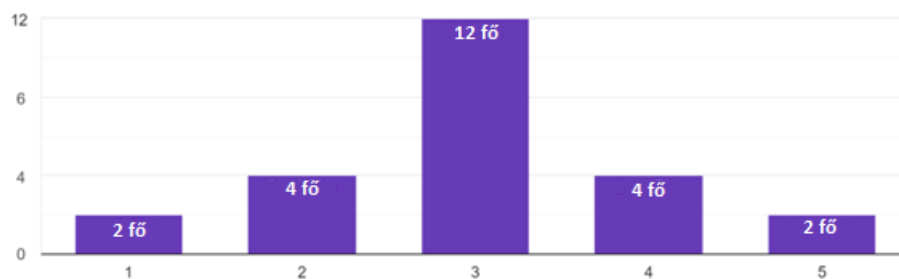
43. ábra: Megölelem vagy megdicsérem a gyermekem, amikor valami jót csinál

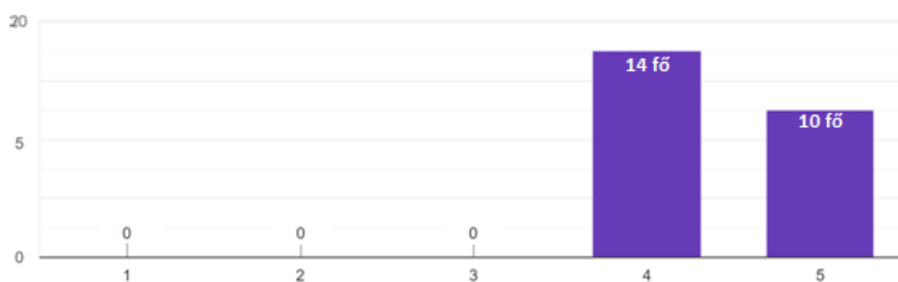
44. ábra: A gyermekemnek gyakran adok apróbb-nagyobb tárgyi jutalmakat

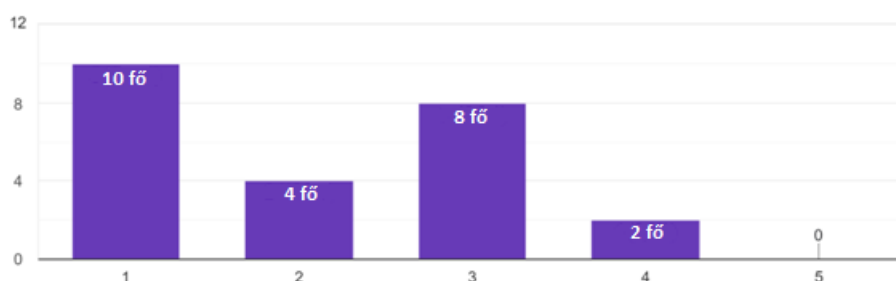
45. ábra: A gyermekemet mindennap megdicsérem

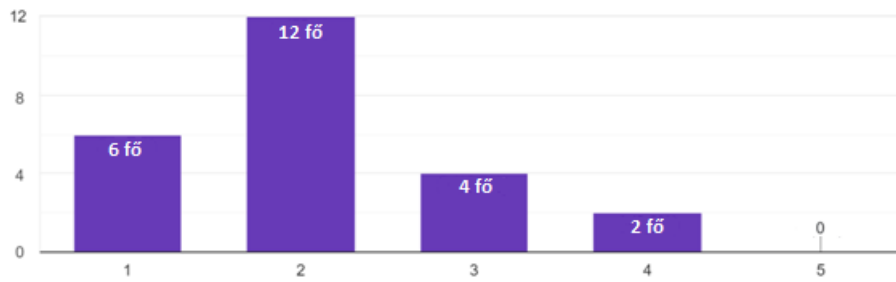
46. ábra: Amikor a gyermekem rosszkodik, hamar elengedem a büntetést.

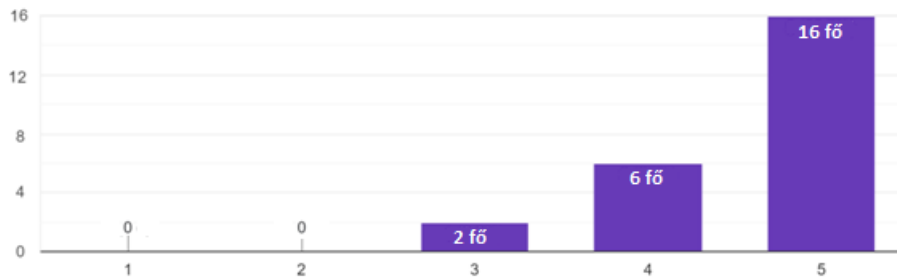
47. ábra: Amikor a gyermekem rosszul viselkedik, rászólok, hogy szégyellje magát

48. ábra: Amikor a gyermekem nyafog, dühös leszek és felemelem a hangom

49. ábra: A gyermekemnek adott büntetés attól is függ, hogy milyen hangulatban vagyok

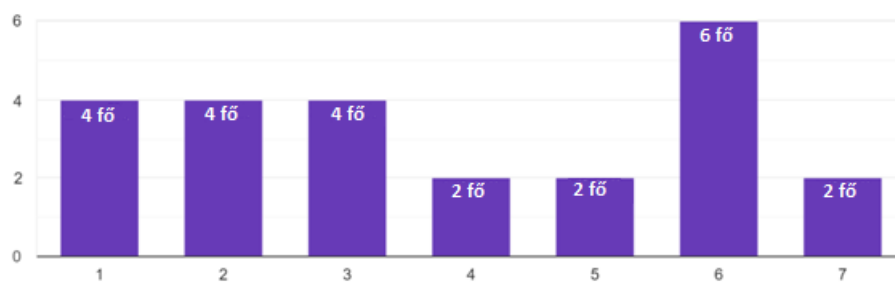

50. ábra: Megmagyarázom a gyermekemnek, hogy miért kell bizonyos szabályokat betartani

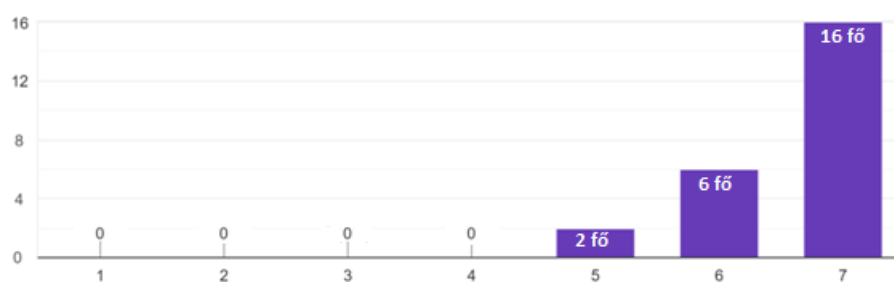
Az ábrákon láthatjuk, hogy a legtöbben mindennap megdicsérik a gyermeküket, de többségében előfordul, hogy elengedik a büntetést.

A legtöbb szülőnél pedig nem befolyásol a hangulatuk, hogy adnak –e büntetést a gyerekeknek vagy sem. A legtöbben elmagyarázzák, miért kell a szabályokat betartani.

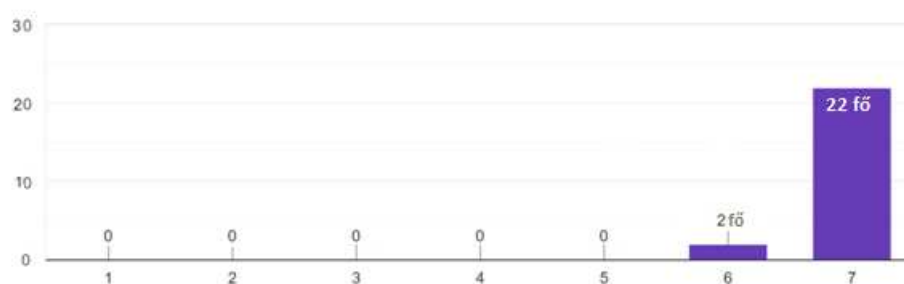
A következő kérdéseknél pedig, az adatközlőim egytől hetes skálán jelölték be, mennyire igazak a következő állítások:

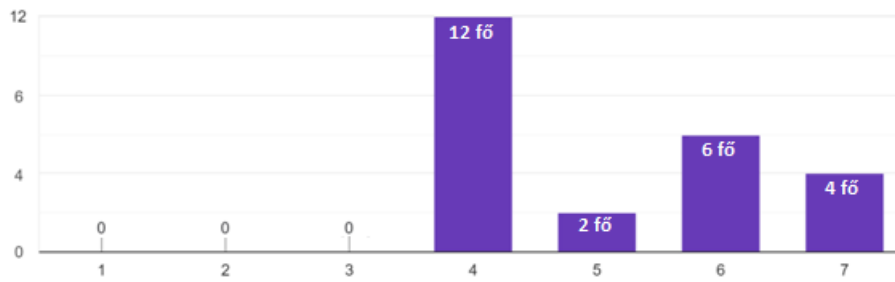
51.ábra: Próbálok nem sírni a gyermekem előtt

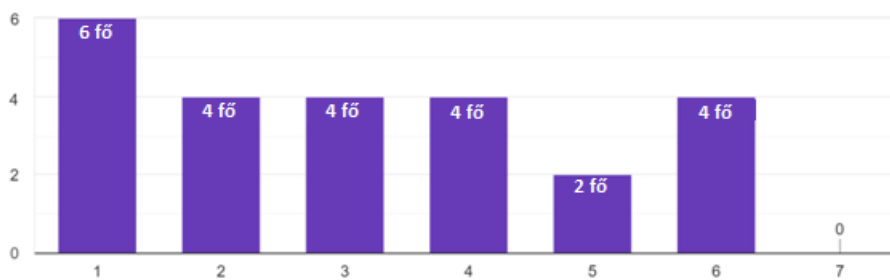
52.ábra: Megölelem, megpusztilom, vagy a karomba veszem a gyermekemet, bármiféle különösebb ok nélkül

53.ábra: Észreveszem, ha a gyermekem szomorú vagy nem érzi jól magát

54.ábra: Ha a gyermekem dacos, azonnal leállítom

55.ábra: Arra törekszem, hogy a gyermekem határozott legyen, ne sírjon mások előtt

Arra is szerettem volna választ kapni, hogy a szülőknek milyen problémái vannak a gyermekneveléssel, gondozással kapcsolatban? Erre a kérdésre összesen 15 válasz érkezett. Ezek közül 4-en azt válaszolták semmilyen problémák nem merülnek fel a neveléssel kapcsolatban.

1. Alvás, ragaszkodás

2. Rövid figyelem

3. Dührohamok

4. Dührohamok

5. Szeretnék több időt tölteni gyermekeinkkel, de mindketten teljes munkaidőben dolgozunk.

Szeretném, ha a gyerekek jól viselkednének, de nem szeretem az állandó "kiadást", néha olyan érzésünk van, mintha folyamatosan korrigálnánk őket, mert fáradtak és rosszul viselkednek, de általában nagyon jó gyerekek.

6. Próbáljuk megnyugtatni őket lefekvés előtt

7. Úgy tűnik, a 4 éves kisfiam nehezen tudja kontrollálni a frusztrációit

8. Nincsenek problémák, mi próbálunk, jó szülők, lenni.

9. Próbálom neki megtanítani, ne kövesse és utánozza a többi gyerek rossz viselkedését.

10. A változáshoz és az új tapasztalatokhoz alkalmazkodó gyermek, a féltékenység támogatása. A megosztás ösztönzése

11. Néha nem hallgat rám, vagy dobálja a játékokat, de egyébként nincs sok probléma vele. A nagyobbik fiam agresszív tud lenni.

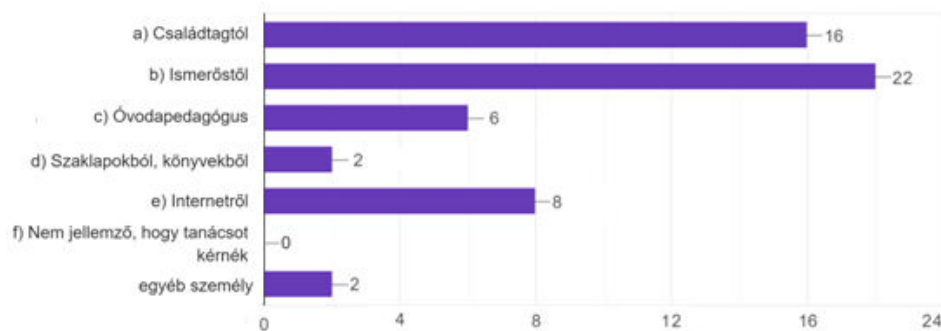
12. Nincs semmi probléma

13. Fegyelem és a határok felállítása

14. Viselkedés problémák

15. Sokszor túl agresszív

A következő kérdésben pedig arra kérdeztem rá: „Gyermeke nevelésével kapcsolatos problémái megoldásához kitől/kiktől kér tanácsot? Több válasz is megjelölhető.

56. ábra: Gyermeke nevelésével kapcsolatos problémái megoldásához kitől/kiktől kér tanácsot?

A válaszokból láthatjuk, hogy a vizsgált szülők felére jellemző, hogy jobban kimutatja az érzelmeit a gyermeke előtt és próbálja nem visszatartani a sírást, de a másik felénél pedig jobban jellemző, hogy próbálnak nem sírni a gyermekük előtt, viszont a maximális választ csak 2 fő jelölte.

A továbbiaknál pedig láthatjuk, ha a gyermek szomorú vagy nem érzi jól magát, a szülők határozottan megölelik vagy megpuszítják a gyereket bármilyen ok nélkül.

A gyermekneveléssel kapcsolatos problémáknál pedig azt láthatjuk, hogy szinte minden szülőnek van problémája, esetleg kérdése a gyermekneveléssel kapcsolatban, s leginkább az ismerőstől kér ez ügyben tanácsot, de sokan kérnek emellett a családtagtól is.

4.7. A kérdőívek összegzése

A kérdőívek összegzésében leginkább azt szerettem volna kiemelni, amelyek a kutatásom fő kérdései.

A *szociológiai háttérből* csupán azt említeném meg, hogy a dublini anyukák (összesen 24 fő) mindegyike rendelkezik egyetemi/ vagy főiskolai végzettséggel, Beregszászban pedig már ez az arány megoszló, lásd 1, és 29. ábrák.

A dolgozatomban kiemelném a gyerekek életkorát. Mivel teljesen különböző rendszer és más csoportnak felel meg. Amíg a beregszászi óvodában a kiscsoport 3 és 4 évesek, elenyésző a kettő is. Addig Dublinban a nagycsoport a 3 és 4 éves korosztály. Tehát a kutatásomban azonos korosztályú gyerekek szüleit kérdeztem ki.

A *mesélés* kérdéskörénél nagyon sok érdekes különbséget láthatunk. Például láthatjuk, hogy Dublinban több szülő mesél naponta a gyermekének. A válaszok aránya nagyon megosztó volt, abban a szempontból, hogy hogyan mesélnek. Beregszászban a szülők nagyobb része könyvből vagy könyv alapján mesél, sőt 4 főnél láthattuk, hogy egyáltalán nem jellemző a mese. Dublinban pedig mindenki könyvből olvas, de a szülők nagyobbik hányadánál jelen van a fejből mesélés is. Ki szokott a gyerekeknek mesélni? Dublinban ugyanolyan arányban kimagasló az apukák és az anyukák aránya (24 fő/mindkettő). Beregszászban pedig az apukák eléggé alul reprezentáltak. Láthatjuk, hogy ott az anyuka mesél a legtöbbit a gyermekének.

Dublinban mindig a gyermek választ mesét, amíg Beregszászban változó a helyzet, ugyanis valamikor a szülő mondja, meg milyen mesét szeretne, valamikor pedig a gyermek. A mesék tekintetében, mindkét kutatásban nagyon sok mesét soroltak fel az adatközlők. Beregszászban és Dublinban egyaránt változatos a repertoár. De Beregszászban jellemzőek a

Bogyó és Babóca mesék, népmesék, állatmesék stb. Dublinban pedig szintén többféle és változatos mesét osztottak meg. Kiemelkedő volt közöttük: Julianne Donaldson könyvei.

A *közös játék* a gyerek kérdéskörnél láthatjuk, hogy Dublinban kevesebbet játszanak hétköznap a gyerekekkel, amíg Beregszászban több időt játszanak a gyerekekkel. Ám érdekes eredmény, hogy hétvégén ez az arány fordítva van. Hétvégén a szülők többsége többet játszik a gyermekükkel Dublinban, Beregszászban pedig kevesebb órát.

A játékok fajtáinak vizsgálatánál sok a hasonlóság, viszonzót kitűnik, hogy Dublinban a szerepjáték az kimagasló. Itt kevésbé játszanak az udvaron, inkább játszótérre mennek. Kevesebbet játszanak építőkockával, de sokan gyurmáznak a gyerekekkel, rajzolnak és festenek. Beregszászban a legtöbben az udvaron játszanak, nem igazán jellemző a játszótérezés, de többet játszanak építőkockával, szívesen rajzolnak és kézművesednek a gyerekekkel.

A *jutalmazás és büntetés* kérdéseknél kiderült, hogy Dublinban minden szülő megdicséri a gyermekét, ám Beregszászban nem jellemző olyan mértékben.

Dublinban az érzéseiket kevésbé rejtik el, itt jobban jellemző az, hogy a szülők sírnak a gyerekek előtt. Beregszászban pedig ez nem mondható el.

A *nehézségekhez* érve megtudtuk, hogy minden szülőnek adódik valamilyen nevelési probléma. Legtöbbször hiszti kezelés, dührohamok, fegyelem. De ha nehézség adódik Beregszászban a szülők többsége családtagtól kér segítséget, Dublinban pedig inkább ismerőstől kérnek tanácsot, de minden esetben tanácsot kérnek. Beregszászban nem jellemző, hogy minden esetben tanácsot kérjenek.

A kérdőíveim összehasonlításánál láthattuk, hogy számos különbség fedezhető fel a két kultúrkörhöz tartozó intézmény között. Ez részben eredeztethető az eltérő kultúrákat jellemző szokásminták miatt. Ám minkét területen odafigyelnek az érzelmi intelligencia fejlesztésére.

Dublinban nagy szerepet kap a történet mesélés és a mesék olvasása és a különféle szerepjátékok játszása. Ugyanitt a szülők önbevallása alapján jobban kimutatják saját érzelmeiket a gyermekeik előtt. Beregszászban pedig a játék nagyobb szerepet kap, mint a mesélés. És itt már kevésbé szeretik kimutatni az érzelmeiket a gyermekek előtt.

V. AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA FEJLESZTÉSÉNEK KÉRDÉSE INTERJÚS FELMÉRÉS ALAPJÁN

5.1 Interjú felmérés a P. Frangepán Katalin Gimnázium kis csoportos óvodapedagógusával

A kutatás a 2021/2022 tanév folyamán zajlott le a P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvoda kis csoportos óvodapedagógusával. Az interjú 17 kérdésből áll. A kérdésekből arra szerettem volna választ kapni, hogy az óvodapedagógus mennyire fektet figyelmet az érzelmi intelligencia fejlesztésére az óvodában.

Az interjúban először is arra szerettem volna választ kapni, mióta dolgozik az óvodapedagógus ebben a munkakörben, mi motiválja, mik a nehézségeik stb. Mióta dolgozik óvodapedagógusként?

Az adatközlőm már 4 éve dolgozik óvodapedagógusként. Édesanyja óvodában dolgozott és ez nagymértékben meghatározta a pályaválasztását. Elmondása szerint az motiválja a legjobban: „A gyerekek szeretete; a szülők visszajelzése, hogy otthon mondókázik, énekel a gyermekük”. A nehézségei közé sorolta a fegyelmezést.

Az óvodapedagógus kis csoportban dolgozik, ahol jelenleg 15 gyerek van.

A következő kérdések a mesélési szokásokra vonatkoznak. Kíváncsi voltam, hogyan mesél az óvodapedagógus és milyen rendszerességgel, s miért tartsa a mesélést fontosnak. Kihangsúlyozta, hogy napi rendszerességgel mesél a gyerekeknek, vagy fejből, vagy könyvből, foglalkozásnál fejből, képekkel illusztrálva, vagy bábokkal.

A meséket vagy meséskönyvből, vagy pedig azt internetről választja ki. Fontosnak tartja a mesélést, mert szerinte: „Óriási szerepe van a gyermekek fejlődésében; fejleszti a gyermekek fantáziáját, gondolkodását, szókincsét..., gyerek-felnőtt közötti kapcsolat kialakításában is segít” Csoportja kedvenc meséje: „A farkas és a 7 kecskegida; A 3 pillangó” Ám érzelmi intelligencia fejlesztő játékokat még eddig nem játszott a gyerekekkel.

Az alábbiakban választ kaptam arra is, hogy a kis csoportban felismerik-e az érzelmeiket a gyerekek és az óvodapedagógus hogyan fejleszti az érzelmi intelligenciájukat. Véleménye szerint a csoportjába járó gyerekek mások érzelmeit feltudják ismerni és a saját érzéseiket is ki tudják fejezni.

A pedagógus fontosnak tartja az érzelmi intelligencia fejlesztését óvodáskorban, mivel szerinte a gyerekek sokkal könnyebben birkóznak meg a felnőttkorban felmerülő problémákkal. A gyermekek érzelmi intelligenciáját pedig mesén keresztül fejleszti.

5.2 Interjú felmérés a Dublinban, Early Journeys Quality Childcare nagy csoportos óvodapedagógusával

A kutatás a 2022/2023 tanév folyamán zajlott le Dublinban, Early Journeys Quality Childcare nagy csoportos óvodapedagógusával.

Az interjú 17 kérdésből áll. A kérdésekből - hasonlóképpen, mint a beregszászi kutatásomban- arra szerettem volna választ kapni, hogy az óvodapedagógus mennyire fektet figyelmet az érzelmi intelligencia fejlesztésére az óvodában.

Az első kérdésekben kiderült, hogy egy tapasztalt pedagógusról van szó, aki már 6 éve ebben a szakmában tevékenykedik. Saját maga döntött a szakma mellett, mert gyerekekkel szeretett volna dolgozni. Szereti látni, ahogy a gyerekek az ő tanítása által fejlődnek. Bár számára is nagyon sok nehézség adódik, bővebben ezeket nem részletezte. Jelenleg a Ready For School Room-ban dolgozik, ami nagycsoportnak számít, ahol 24 gyerek fejlődését segíti.

A mesélési szokások kérdéskörnél választ kaptam: a pedagógus fontosnak tartja a mesélést, ám nem mesél fejből, nem használ bábokat, de naponta kétszer is könyvből mesél a gyerekeknek. A pedagógus fontosnak tartja a mesét, mivel ez segít a gyerekeknek a szellemi fejlődésben, a gondolkodásban és a képzeletük fejlődésében. Csoportja kedvenc meséi sorolta: „Rapunzel, Hamupipőke, Piroska és a Farkas, Dinós és állatos mesék.”

A kérdéssorban a 13.kérdés a következő volt: Szokott –e érzelmi intelligencia fejlesztő játékokat játszani a gyerekekkel: Sajnos erre a kérdésre nem kaptam választ. Az interjú alanyom erre a kérdésre nem szeretett volna válaszolni.

A következő kérdésekből kiderült, hogy a csoportjába járó gyerekek mások érzelmeit feltudják ismerni és a saját érzéseiket is ki tudják fejezni. A pedagógus elmondása szerint fontos az érzelmi intelligencia, hogy a gyerekek képesek legyenek kezelni a nehéz szituációkat és tiszteletben tartani másokat. A gyerekek érzelmi intelligenciáját számos módon segíti: szerepjátékon keresztül, könyveket olvas, segít őket szocializálódni, memória játékok segítségével, énekek által, és a természet felfedezése által.

5.3 Az interjúk összefoglalása

Az interjúkból szerettem volna megtudni, hogy az óvodapedagógusok mennyire fektetnek figyelmet az érzelmi nevelésre, mennyire fontos nekik a meseolvasás és az érzelmi intelligencia fejlesztése óvodáskorban.

Az adatközlőimről megállapítható, hogy nagy hangsúlyt fektetnek az érzelmi nevelésre. A két interjúban láthatjuk, hogy az óvodapedagógusok elengedhetetlennek tartják a mindennapi mesélést, amelyeken keresztül fejlesztik a gyerekek érzelmi intelligenciáját.

Mindketten azt vallották, hogy a csoportjukban lévő gyerekek, mások és saját maguk érzéseit feltudják ismerni. Minkét óvodapedagógus ismeri a csoportja kedvenc meséit, ezekből az adatokból kitűnik, hogy a mese az elsődleges eszköz, amelyeken keresztül fejlesztik a gyermekek érzelmi intelligenciáját.

Az interjúban megfigyelhető, hogy a dublini óvodapedagógus nem válaszolt a 13. kérdésre, a beregszászi óvodapedagógus pedig elmondása szerint nem játszik érzelmi intelligencia fejlesztő játékokat. Tehát megtudhattuk, hogy egyikőjük sem alkalmaz fejlesztő játékokat az óvodában.

Amikor a nehézségekről esett szó, mindketten azt vallották, hogy vannak nehézségeik. A dublini óvodapedagógus külön nem részletezte, melyek azok. A beregszászi óvodapedagógus pedig a fegyelmezést mondta.

Összességében az interjúkból kirajzolódik, hogy a két óvodapedagógus hozzáértő ismeretekkel rendelkezik az érzelmi intelligencia fogalmáról. Tudják, mennyire fontos az érzelmi intelligenciát fejleszteni óvodáskorban. S törekednek arra, hogy a kis nebulók érzelmileg kiegyensúlyozott felnőtté váljanak.

Bízom benne, hogy a későbbiekben megismerkednek majd különböző érzelmi intelligencia fejlesztő játékokkal, amelyek segítségével gazdagabbá tehetik eszköztárukat, valamint színesebbé varázsolhatják az erre irányuló foglalkozásaikat.

ÖSSZEFOGLALÁS

Szakedolgozatomban az érzelmi intelligencia fejlesztését és a meseolvasási szokásokat vizsgálom óvodáskorban, a P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvoda kis csoportos szülők körében, illetve a dublini Early Journeys Quality Childcare nagy csoportos szülők körében, kérdőíves felmérés alapján.

Céлом volt, hogy megtudjam hogyan is fejlesztik a gyermekek érzelmi intelligenciáját, és hogy óvodáskorban a szülők és a vezető óvodapedagógus. Illetve, hogy milyen meseolvasási szokásokkal rendelkeznek A kérdésekből ezekre kaptam választ.

A kutatás tervezésekor feltételeztem, hogy a P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvodájában és a dublini Early Early Journeys Quality Childcare a szülők nagy hangsúlyt fektetnek a mindennapi mesélésre.

A szülők fontosnak tartják, az együtt töltött időt a gyerekekkel. Az óvodapedagógusok hangsúlyt fektetnek az érzelmi intelligencia fejlesztésére kiscsoportban és nagycsoportban a meséken és játékokon keresztül egyaránt.

Az eredményeket látva elmondhatjuk: a hipotéziseim részben beigazolódtak. A kérdőíves vizsgálatban láthatjuk, hogy a szülők sok mesét ismernek, sokat mesélnek a gyerekeknek és fontosnak tartják a játékos fejlesztést. Az interjúk adatok alapján megfigyelhetjük, az óvodapedagógusok is nagy hangsúlyt fektetnek a mesélésre, de elmondásuk szerint eddig még nem játszottak érzelmi intelligencia fejlesztő játékokat a gyerekekkel. A munkám során nagyon fontosnak tartottam rákérdezni a szülők érzelemfelismerő és érzelemkifejező képességeire, mivel azoknak a felnőtteknek, akik szeretnék fejleszteni a gyermekek érzelmi intelligenciáját, rendelkezni kell bizonyos érzelmi kompetenciákkal. A válaszokból megfigyelhetjük, hogy a szülők felismerik a gyerekek érzelmeit és megfelelően kezelik azokat.

Mindkét kutatási eredményből kitűnik, hogy a P. Frangepán Katalin Gimnázium beregszászi bázisóvodájának kis csoportjában, valamint a dublini Early Journeys Quality Childcare nagy csoportos szülők körében, illetve a vezető óvodapedagógusok munkájában nagy hangsúlyt fektetnek az érzelmi intelligencia fejlesztésére.

Ez a téma rendkívül élvezetes volt számomra, amelyből akár további kutató munkák is születhetnek.

РЕЗЮМЕ

У своїй дипломній роботі я досліджувала розвиток емоційного інтелекту в дошкільному віці на основі анкетування батьків малої групи гімназії ім. П. Каталін Фрагепан, а також провела опитування з вихователем малої групи і Early Journeys Quality Childcare в Дубліні серед батьків великих груп, на основі анкетного опитування.

Моєю метою було з'ясувати, як батьки та провідний вихователь дитячого садка розвивають емоційний інтелект дітей у дошкільному віці, та у ході дослідження я отримала відповіді на ці запитання.

Плануючи дослідження, я припускала, що в дитсадку гімназії ім. П. Каталін Фрагепан у місті Берегові і Early Journeys Quality Childcare в Дубліні батьки приділяють велику увагу повсякденним розповідям для своїх дітей.

Батьки вважають важливим проводити час зі своїми дітьми. Вихователь дитячого садка робить акцент на розвитку емоційного інтелекту в малих групах за допомогою казок та ігор. Дивлячись на результати, можна сказати, що мої гіпотези частково підтвердилися. Аналіз результатів анкетування показує, що батьки знають багато казок, багато розповідають своїм дітям і вважають важливим ігровий розвиток. Крім того, виходячи з даних інтерв'ю, ми бачимо, що вихователь дитячого садка також приділяє велику увагу розповідям, але, за її словами, вона досі не грала з дітьми в ігри, що розвивають емоційний інтелект. Саме тому ця моя гіпотеза підтвердилася лише частково.

Під час написання даної роботи, я вважала дуже важливим запитувати суб'єктів про емоційне розпізнавання та навички батьків, оскільки дорослі, які хочуть розвивати емоційний інтелект дітей, повинні володіти певними емоційними компетенціями.

З результатів обох досліджень видно, що в малій групі основного дитячого садка P. Frangepán Katalin Gimnázium у Берегсасі, а також серед великої групи батьків Early Journeys Quality Childcare у Дубліні, а також у роботі провідні вихователі дитячих садків багато уваги приділяють розвитку емоційного інтелекту.

Ця тема була для мене надзвичайно приємною, і це може навіть стати причиною для подальших дослідницьких робіт.

HIVATKOZOTT IRODALOM:

- Andorka Rudolf (2006): *Bevezetés a szociológiába* Osiris Kiadó
- Kovácsné dr. Bakosi Éva (2009): *Játék és tanulás az óvodában*, <https://ofi.oh.gov.hu/en/jatek-es-tanulas-az-ovodaban>, Letöltés dátuma: 2021.03.19.
- Bodonyi Edit Busi Etelka Hegedűs Judit Magyar Erzsébet Vizely Ágnes: *A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése Család, gyerek, társadalom*. A kötet megjelenése az Európai Unió támogatásával, a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében valósult meg: A felsőoktatás szerkezeti és tartalmi fejlesztése HEFOP-3.3.1-P.-2004-09-0134/1.0. ISBN 963 9724 07 6 Bölcsész Konzorcium 2006. <http://mek.niif.hu/05400/05461/05461.pdf> Letöltés dátuma: 2021.03.30.
- Busi Etelka (2004): *Nevelési színterek I. A család*, Apertus
Közalapítvány: http://www.pukanszky.hu/eloadasok/Selye_Csalad%20es%20iskola/pe_d_03.pdf Letöltés dátuma: 2021.03.30.
- Berán Eszter, Berta Judit, Csabai Krisztina, Márkus Lilla, Medgyesi Patricia (2018): *Fejlődéslélektani gyakorlatok*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Budapest https://mersz.hu/dokumentum/m589fgy_115
Letöltés ideje: 2021. 03.17.
- Goleman Daniel (1997) *Érzelmi intelligencia*. Háttér Kiadó, Budapest
- Galgóczy Katalin (2009): *Érzelmi intelligencia és a kora gyermekkori tapasztalatok*, <http://files.nevtan18.veresweb.com/200000475-2443c253cc/15.pdf>, Letöltés ideje: 2021. 03. 18.
- Margitics Ferenc (2011): *A személyiség fejlődése*. Debreceni Egyetem Tudományegyetemi Karok, Debrecen
- Mérei Ferenc - V. Binét Ágnes (1993): *Gyermeklélektan*. Budapest, Gondolat
- Nagy József (2009): *Fejlesztés mesékkel*, Az anyanyelv, a gondolkodás fejlődésének segítése mesékkel 4-8 éves életkorban, Mozaik Kiadó, Szeged
- Nagy Henriett (2010): *A képesség-alapú érzelmi intelligencia modell érvényességének empirikus elemzése*. Doktori értekezés téziskönyv. ELTE PPK, Budapest http://ppk.elte.hu/file/tzisek_-_nagy_henriett.pdf Letöltés ideje: 2021.04. 02.
- Kovács, Nóra és Kékes Szabó Marietta (2016) *Családkép és családideál napjainkban, avagy kisiskolások és pubertáskorú fiatalok vélekedései a családról*. In: Iskolakultúra, 26. évfolyam 7-8 szám)

- Koltói Lilla (2013): *Pedagógiai pszichológiai jegyzet óvodapedagógusoknak Szegedi Tudományegyetem, Mentor(h)áló 2.0 Program*” Szeged
- Kádár Annamária-Kerekes Valéria (2017): *Mesepszichológia a gyakorlatban*, Kulcslyuk Kiadó
- Kádár Annamária(2012): *Mesepszichológia*, Kulcslyuk Kiadó
- Kádár Annamária (2014): *Mesepszichológia 2.*, Kulcslyuk Kiadó
- Rákó Erzsébet (2010): *Gyermekvédelmi intézményekben elhelyezett gyermekek életkörülményeinek vizsgálata*, Debreceni Egyetem, BTK
- Vajda Zsuzsa (2014): *A gyermek pszichológiai fejlődése*, Saxum Kiadó, Budapest
- Vekerdy Tamás (2017): *Belső szabadság*, Kulcslyuk Kiadó
- Pálfi Judit (2016): *Mesepárnás mesecsoda*, Neteducatio, Budapest
- Pálfi Sándor (2009): *Az óvodai játék környezetkultúrája*, <https://ofi.oh.gov.hu/az-ovodai-jatek-kornyezetkulturaja> Letöltés ideje: 2021. 03.26.
- Szarka Emese (2018): *Az érzelmi intelligencia fejlesztése*, In: Jávorka Gabriella (szerk.), *Fejlődés és fejlesztés az óvodában: Módszertani ajánlás a kompetencialapú óvodai neveléshez*. Raabe Klett Kiadó, Budapest

HIVATKOZOTT IRODALOM:

- Andorka Rudolf (2006): *Bevezetés a szociológiába* Osiris Kiadó
- Kovácsné dr. Bakosi Éva (2009): *Játék és tanulás az óvodában*, <https://ofi.oh.gov.hu/en/jatek-es-tanulas-az-ovodaban>, Letöltés dátuma: 2021.03.19.
- Bodonyi Edit Busi Etelka Hegedűs Judit Magyar Erzsébet Vizely Ágnes: *A gyakorlati pedagógia néhány alapkérdése Család, gyerek, társadalom*. A kötet megjelenése az Európai Unió támogatásával, a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében valósult meg: A felsőoktatás szerkezeti és tartalmi fejlesztése HEFOP-3.3.1-P.-2004-09-0134/1.0. ISBN 963 9724 07 6 Bölcsész Konzorcium 2006. <http://mek.niif.hu/05400/05461/05461.pdf> Letöltés dátuma: 2021.03.30.
- Busi Etelka (2004): *Nevelési színterek I. A család*, Apertus
Közalapítvány: http://www.pukanszky.hu/eloadasok/Selye_Csalad%20es%20iskola/pe_d_03.pdf Letöltés dátuma: 2021.03.30.
- Berán Eszter, Berta Judit, Csabai Krisztina, Márkus Lilla, Medgyesi Patricia (2018): *Fejlődéslélektani gyakorlatok*, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Budapest https://mersz.hu/dokumentum/m589fgy_115
Letöltés ideje: 2021. 03.17.
- Goleman Daniel (1997) *Érzelmi intelligencia*. Háttér Kiadó, Budapest
- Galgóczy Katalin (2009): *Érzelmi intelligencia és a kora gyermekkori tapasztalatok*, <http://files.nevtan18.veresweb.com/200000475-2443c253cc/15.pdf> , Letöltés ideje: 2021. 03. 18.
- Margitics Ferenc (2011): *A személyiség fejlődése*. Debreceni Egyetem Tudományegyetemi Karok, Debrecen
- Mérei Ferenc - V. Binét Ágnes (1993): *Gyermeklélektan*. Budapest, Gondolat
- Nagy József (2009): *Fejlesztés mesékkel*, Az anyanyelv, a gondolkodás fejlődésének segítése mesékkel 4-8 éves életkorban, Mozaik Kiadó, Szeged
- Nagy Henriett (2010): *A képesség-alapú érzelmi intelligencia modell érvényességének empirikus elemzése*. Doktori értekezés téziskönyv. ELTE PPK, Budapest
http://ppk.elte.hu/file/tzisek_-_nagy_henriett.pdf Letöltés ideje: 2021.04. 02.
- Kovács, Nóra és Kékes Szabó Marietta (2016) *Családkép és családideál napjainkban, avagy kisiskolások és pubertáskorú fiatalok vélekedései a családról*. In: Iskolakultúra, 26. évfolyam 7-8 szám)

- Koltói Lilla (2013): *Pedagógiai pszichológiai jegyzet óvodapedagógusoknak Szegedi Tudományegyetem, Mentor(h)áló 2.0 Program* Szeged
- Kádár Annamária-Kerekes Valéria (2017): *Mesepszichológia a gyakorlatban*, Kulcslyuk Kiadó
- Kádár Annamária(2012): *Mesepszichológia*, Kulcslyuk Kiadó
- Kádár Annamária (2014): *Mesepszichológia 2.*, Kulcslyuk Kiadó
- Rákó Erzsébet (2010): *Gyermekvédelmi intézményekben elhelyezett gyermekek életkörülményeinek vizsgálata*, Debreceni Egyetem, BTK
- Vajda Zsuzsa (2014): *A gyermek pszichológiai fejlődése*, Saxum Kiadó, Budapest
- Vekerdy Tamás (2017): *Belső szabadság*, Kulcslyuk Kiadó
- Pálfi Judit (2016): *Mesepárnás mesecsoda*, Neteducatio, Budapest
- Pálfi Sándor (2009): *Az óvodai játék környezetkultúrája*, <https://ofi.oh.gov.hu/az-ovodai-jatek-kornyezetkulturaja> Letöltés ideje: 2021. 03.26.
- Szarka Emese (2018): *Az érzelmi intelligencia fejlesztése*, In: Jávorka Gabriella (szerk.), *Fejlődés és fejlesztés az óvodában: Módszertani ajánlás a kompetencialapú óvodai neveléshez*. Raabe Klett Kiadó, Budapest

Ábrák jegyzéke

1. ábra: Édesanya/ nevelőanya iskolai végzettsége	19
2. ábra: Édesapa/ nevelőapa iskolai végzettsége	20
3. ábra: Kik élnek Önöknél közös háztartásban?	20
4. ábra: Hány gyereket nevelnek egy háztartásban?.....	21
5. ábra: Az óvodába járó gyerek életkora.....	21
6. ábra: Az óvodába járó gyerek neme	22
7. ábra: Lakóhely.....	22
8. ábra: Milyen gyakran szokott képeskönyvet nézegetni a gyermekével és/vagy mesélni neki?	23
9. ábra: Ha szokott mesélni a gyermeknek, hogyan mesélnek általában?.....	23
10. ábra: Ki szokott a gyermeknek mesélni?.....	24
11. ábra: Általában milyen meséket szokott választani gyermekének felolvasáshoz?.....	24
12. ábra: Kb. mennyit játszik a gyermekével hétköznap?	25
13. ábra: Kb. mennyit játszik gyermekével hétvégén?.....	26
14. ábra: Milyen játékokkal játszik Ön gyermekével?	26
15. ábra: Megölelem vagy megdicsérem a gyermekem, amikor valami jót csinál	27
16. ábra: A gyermekemnek gyakran adok apróbb-nagyobb tárgyi jutalmakat	27
17. ábra: A gyermekemet mindennap megdicsérem	28
18. ábra: Amikor a gyermekem rosszkodik, hamar elengedem a büntetést.”	28
19. ábra: Amikor a gyermekem rosszul viselkedik, rászólok, hogy szégyellje magát.....	29
20. ábra: Amikor a gyermekem nyafog, dühös leszek és felemelem a hangom	29
21. ábra: A gyermekemnek adott büntetés attól is függ, hogy milyen hangulatban vagyok	30
22. ábra: Megmagyarázom a gyermekemnek, hogy miért kell bizonyos szabályokat betartani	30
23. ábra: Próbálok nem sírni a gyermekem előtt.....	31
24. ábra: Megölelem, megpusztilom, vagy a karomba veszem a gyermekemet, bármiféle különösebb ok nélkül	31
25. ábra: Észreveszem, ha a gyermekem szomorú vagy nem érzi jól magát	32
26. ábra: Ha a gyermekem dacos, azonnal leállítom.....	32
27. ábra: Arra törekszem, hogy a gyermekem határozott legyen, ne sírjon mások előtt	33
28. ábra: Gyermekem nevelésével kapcsolatos problémái megoldásához kitől/kiktől kér tanácsot?	34

29. ábra: Édesanya/ nevelőanya iskolai végzettsége	36
30. ábra: Édesapa/ nevelőapa iskolai végzettsége	36
31. ábra: Kik élnek Önöknél közös háztartásban?	37
32. ábra: Hány gyermeket nevelnek egy háztartásban?.....	37
33. ábra: Az óvodába járó gyerek életkora.....	38
34. ábra: Az óvodába járó gyerek neme	38
35. ábra: Lakóhely.....	39
36. ábra: Milyen gyakran szokott képeskönyvet nézegetni a gyermekével és/vagy mesélni neki?	39
37. ábra: Ha szokott mesélni a gyermeknek, hogyan mesélnék általában?.....	40
38. ábra: Ki szokott a gyermeknek mesélni?.....	40
39. ábra: Általában milyen meséket szokott választani gyermekének felolvasáshoz?.....	40
40. ábra: Kb. mennyit játszik a gyermekével hétköznap?.....	42
41. ábra: Kb. mennyit játszik gyermekével hétvégén?.....	42
42. ábra: Milyen játékokkal játszik Ön gyermekével?	43
43. ábra: Megölelem vagy megdicsérem a gyermekem, amikor valami jót csinál	44
44. ábra: A gyermekemnek gyakran adok apróbb-nagyobb tárgyi jutalmakat	44
45. ábra: A gyermekemet mindennap megdicsérem	44
46. ábra: Amikor a gyermekem rosszkodik, hamar elengedem a büntetést.”	45
47. ábra: Amikor a gyermekem rosszul viselkedik, rászólok, hogy szégyellje magát.....	45
48. ábra: Amikor a gyermekem nyafog, dühös leszek és felemelem a hangom	45
49. ábra: A gyermekemnek adott büntetés attól is függ, hogy milyen hangulatban vagyok	46
50. ábra: Megmagyarázom a gyermekemnek, hogy miért kell bizonyos szabályokat betartani	46
51. ábra: Próbálok nem sírni a gyermekem előtt.....	47
52. ábra: Megölelem, megpusztilom, vagy a karomba veszem a gyermekemet, bármiféle különösebb ok nélkül	47
53. ábra: Észreveszem, ha a gyermekem szomorú vagy nem érzi jól magát	47
54. ábra: Ha a gyermekem dacos, azonnal leállítom.....	48
55. ábra: Arra törekszem, hogy a gyermekem határozott legyen, ne sírjon mások előtt	48
56. ábra: Gyermeke nevelésével kapcsolatos problémái megoldásához kitől/kiktől kér tanácsot?	49

Mellékletek

Foglalkozásterv (1. sz. melléklet)

A foglalkozás témája: A BOLDOGSÁG

A témára vonatkozó segítő kérdés: Honnan tudjuk, hogy mi magunk vagy társaink boldogok?

A foglalkozás célja: A boldogság érzésének felelevenítése, közös megtapasztalása

Fejlesztési területek: fantázia, verbális és nonverbális kommunikáció

Szükséges eszközök: egy hosszabb szalag (vagy fonal)

A mese köszöntése: „Álljunk félkörbe, és fogjuk meg egymás kezét! Guggoljunk le! Miközben lassan emelkedünk, egyre hangosabban köszöntsük a mesét. Mondjuk azt, hogy „Szia, mese!”

Ezután kényelmesen helyezkedjünk el egy szőnyegen.

(Szerencsés, ha az óvodapedagógus is a gyerekek között ül.

BOLDOG EMBER INGE

Egyszer volt, de nem nagyon régen, nem is a világ végén, hanem itt ebben a mi görbe országunkban, volt egy király, de nem akármilyen, hanem jóságos is, igazságos is. Aztán ez a király egyszer igen megbetegedett. Nagy bánat emésztette, az is lehetett a baja. Mert mindenütt csak a panaszt hallotta: nem elég fehér a kenyér az uraknak, nem elég puha az ágya a katonáknak, meg minden más efféle panasz hallatszott.

Gondolta, útra kél, elindul, s addig megyen, míg meg nem gyógyul. De hát a sok udvarbéli nép nem engedte, meg a felesége sem, míg meg nem hallgatják azt az okos asszonyt, aki mindenre tudott kádenciát.

No, jól van, hívjátok elő azt az asszonyt. Had hallom, mit mond!

Jött is nagyon hamar, mert ott lakott a várban, hiszen ő dajkálta, ő nevelte a királyfit az öccsével együtt, míg embernyi ember nem lett belőlük. Mikor megtalálta a király az asszonyt, el is mosolyította magát. Már ennek is megörültek az udvarbéliek, mert akkor már jó ideje nem látta mosolyogni senki.

-Na dadus, mit ajánlanál, hogy meggyógyuljak ebből a nehéz bajból? Hát a dada nézte a király tenyerét. Látta, hogy az nem éppen sima, mert a favágást is megpróbálta már, hogy meggyógyuljon. De nem használt az sem.

Aztán levetkőztette a dada a királyt derékig, hogy lássa nem ott van-e a baj? De ott se talált semmit, hacsak azt a két nagy foltot nem, amit akkor kapott a vállára, mikor egy szegény embernek segített zsákot vinni a malomba, aztán ráesett a gerenda.

Hát addig faggatta a király a dadát, míg az el nem árulta, mit gondol felőle:

- Felséges királyom én már csak azt mondom: addig ki nem gyógyul felséged e nehéz nagy bajából, míg egy boldog embernek az ingét nem veszi magára.

Hej, megörültek az udvari emberek: ez aztán nem nagy dolog. A király úgylis szeret országába járni-kelni, biztosan hamar talál egy ilyen embert.

Na, jól van, másnap elindult a király. Legelőször is végigjárta az udvarbelieket. Van-e közöttük, aki boldog. Egyik azt mondta: kevés a fizetés. A másik: nehéz a megélhetés. Boldog egy se volt.

Nem lophattok eleget - gondolta a király.

Ment tovább. Betért a városban több helyre, katonákhoz, papokhoz. Egyiknek kevés volt az abrak, amit királyi magtárból osztottak, pedig még az udvaron is azon jártak a lovak. A másíknak nagyobb harangra kellett volna a király pénze, pedig minden sarkon csak úgy zúgtak a harangok.

Na, hát itt sincsen boldog ember –gondolta a király. - Majd talán a falusiak között. De ott se járt jobban. Ahová csak betért, mint szegényes ruhába öltözött vándor, mindenütt panaszkodtak, hogy nagy az adó, kevés a termés, pusztul a jószág és így tovább. Hát egy estefelé, mikor már nagyon elfáradt, betért egy takaros kis faluba.

Na, itt biztosan meglelem, amit keresek – gondolta magában. Szállást kért az egyik házban, adtak is neki, jót aludt. Másnap újrakezdte a kérdezősködést, hol lenne egy boldog embert, akitől elkérhetné az ingét.

A bíró azt panaszolta, hogy nagy a sár: ha jól megrakják a vásáros szekereket, ha ökör se bírja elhúzni őket, mégsem csináltat utat a király. A pap meg jószerevel szóba sem állt vele, úgy elvont foglalva. Össze fele írják a falu népét- mondta-, merthogy így kívánja a király.

De meglátott a király a pap udvarán egy szegény favágó embert. Olyan vidáman hasogatta a fát, hogy öröm volt nézni. Éppen akkor hozta neki a felesége az ebédet. Letette az ember a fejszét, s édesdeden megette a ciberelevest. Egypár kanállal még hagyott a csuporban, hogy az

asszonyoknak is jusson, hisz vagy evett otthon vagy nem. Hát mikor jóllakott a két ember, elkezdtek beszélgetni, de olyan boldogsággal, hogy csak úgy repesett a király szíve. Na, hát mégiscsak meg fogok gyógyulni –gondolta-, mert itt az én emberem. Oda is ment hozzájuk, szóba ereszkedtek.

- Látom, van munkád is, meg jó feleséged, a mindennapra valótok is biztosan megvan, így ti boldogok vagytok, ugye?

- Hát bizony mi, hála a jó Istennek, boldogok vagyunk, cimbora. Van munkám, kenyerem, néha még egy kis hús is jut, mert a király nem engedi az esett marhát kimérni, így a feleségem mindig vesz belőle a kisbírótól, már úgy kéz alatt, akkor aztán azt is eszünk. Ennél többet, jobbat én nem is kívánok.

Hej, megörült a király! El is kezdte mondani rögtön.

- Hallod-e, te szegény ember, ha már ennyire boldog vagy, add nekem az ingedet, hogy elvigyem a királynak, merthogy az nagy beteg, aztán csak akkor gyógyul meg, ha egy boldog embernek az ingét veszi magára. Ne sajnáld ideadni, mert jól megfogják azt fizetni neked, ne félj.

Hej, megvakarta a fejét a szegény favágó. Fel is állott nagy búsan a tőkéről, s úgy mondta szomorúan:

- Ó, te szegény jó cimbora! Sajnálom én a királyt tiszta szívemből, de nekem nincs ingem.

Avval kigombolta a fele folt ujjasát, s megmutatta a pucér mellét. Hát a király majd hanyatt esett, hogy egy szegény favágó így is lehet boldog, mikor inge sincsen. Így aztán nagy bánatosan hazaindult. El is határozta, hogy beszélhetnek az urak, ő ezután is az ilyen ágrólszakadt szegény embereket szereti majd a legjobban, és segít is rajtuk, ahol csak tud, legalább annyira vigyék, hogy ing fedje a testüket. Mert az mégiscsak szégyen, hogy egy beteg király ne találjon inget egy ilyen jóra való emberen (Boldizsár Ildikó (szerk.): Esti mesék a boldogságról. Novella Kiadó, Budapest).

A mesét követő kérdések:

-,Kérlek benneteket, hogy üljete fel, húzzátok fel a térdeteket, és hajtsátok a fejeteket a térdkalácsotokra (vagy mindkét karotokat a térdetekre helyezve temessétek az arcotokat a tenyeretekbe)! Képzeljétek el újra a mesét, és azt, hogy ti kik lennétek legszívesebben az elhangzott történetben! Bárki lehettek!" A szereplőkkel kapcsolatban elmondhatjuk, hogy bárkire gondolhatnak, élő és élettelen szereplőkre vagy akár eseményekre is. „Akinek

megérintem a vállát, kérem, hogy hangosan mondja ki annak a szereplőnek a nevét, aki a legszívesebben lenne az elhangzott mesében! Ha most nincs kedved hangosan beszélni, a fülemben is sűghatod! Ha most nem szeretnél semmit mondani, érintsd meg a karom!"

Fontos kihangsúlyozni a gyermekeknek, hogy csak az mondhatja ki a szereplő nevét, akit az óvodapedagógus „kihangosít”, vagyis akinek megérinti a vállát. Mindig ismétljük meg, hogy ki mit mondott, hogy mindenki hallja, hogy ki mi szeretett volna lenni. A végén mindig mondjuk el, hogy mi kik vagy mik lettünk volna legszívesebben a mesében.

A mesét követő játékok leírása:

1. A király szobája - a szegény ember szobája: Körben állunk. „Milyen bútorok vannak egy király szobájában? Képzeld el! Most legyünk mi a király szobájában lévő bútorok! Rendezzük be a szobát! Mindenki az lehet benne, ami szeretne! Tízíg számolok, és mire a végére érek a számolásnak, kérlek benneteket, hogy változzatok egy olyan dologgá, ami szerintetek van a király szobájában!" (Például: szekrény, asztal, óra, szőnyeg stb.) Amikor mindenki beállt a helyére vállérintéssel, „szólaltassuk” meg a gyerekeket (akinek a vállához érünk, elmondja, hogy ő ki). Ugyanezt ismétljük meg a szegény ember szobájával is.

Fejlesztési területek: fantázia, kreativitás

1. Érintésajándék: Körben ülünk. „Képzeld, hogy ma, amikor az óvodába jöttem, találkoztam azzal a szegény emberrel, akinek még inge sem volt. Egy érintést adott nekem ajándékba, és azt mondta, hogy adjam át nektek!" Adjunk át egy érintést a mellettünk ülő gyermeknek (például cirógassuk meg az arcát), és kérjük meg, hogy adja tovább a mozdulatunkat ő is a mellette ülőnek. Utána alakítsunk párokat, és kérjük meg őket, hogy adjanak egymásnak ők is egy érintést, ami különbözik attól, amit most adtak. Az érintésátadás alatt énekelhetünk vagy furulyázhatunk is a csoportnak. A végén mindenki megmutathatja, hogy milyen érintést adott, melyik tetszett neki legjobban.

Fejlesztési területek: kapcsolatteremtés, nonverbális kommunikáció

2. Szalag: Körben ülünk. „A király országában ünnepre készülődnek az ott lakók. Mindenki izgatottan várja azt a napot, amikor ajándékot adhat és kaphat. Képzeld el, hogy most mi magunk vagyunk az ajándékok, szalaggal átkötve. Ti milyen ajándékok lennétek legszívesebben, és kinek adnátok ezt az ajándékot?" Az óvodapedagógus kezdje a kört, majd adja tovább a szalagot úgy, hogy megfogja a végét. Amikor végigért a kör, emeljük magasba

a szalagot, feszítsük meg, és egyszerre engedjük el! Ezután annyi darabra vághatjuk, ahány gyerek van a csoportban.

Fejlesztési területek: fantázia, verbális kommunikáció

A mesezárás lehet a mesekezdés ellentéte.

Elköszönés a mesétől:

„Álljunk körbe, és fogjuk meg egymás kezét! Emeljük fel a kezünket, és ahogy ereszkedünk lefelé, egyre halkabban mondjuk azt, hogy: »Viszlát, mese!«"

Rövid közös értékelő, elemző beszélgetés: Az óvodapedagógus szóban értékeli a csoport munkáját, a pozitívumokat kiemelve.

(Forrás: Kádár-Kerekes (2017): Mesepszichológia a gyakorlatban)

Képek a Mesepárnás módszer bemutatására

2. sz. melléklet

3. sz. melléklet

4. sz. melléklet

Hozzájáruló nyilatkozat (5. sz. melléklet)

Alulírott (szülő neve) hozzájárulok, hogy nevű
gyermekemről készült fényképet, Badanovics Alexandra, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai
Magyar Főiskola III. évfolyamos óvodapedagógus szakos hallgató, évfolyammunkájába
felhasználja.

Beregszász, 2022.05.06.

.....

Szülő aláírása

Kérdőív (6. sz. melléklet)

Tisztelt Válaszadó!

Badanovics Alexandra vagyok, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola óvodapedagógia szakos hallgatója.

Kutatásom célja, megvizsgálni hogyan valósul meg az érzelmi nevelés és az érzelmi intelligencia fejlesztése az óvodáskorú gyermek(ek)et nevelő családok körében.

Ezúton szeretném arra kérni, hogy az alábbi kérdőív kitöltésével segítse a további munkámat. A kérdőív önkéntes és anonim, az adatok csak összesítve kerülnek feldolgozásra, valamint az adatokat bizalmasan kezelem!

Köszönöm, hogy válaszaival hozzájárul munkám sikerességéhez!

1. A közös háztartásban élő szülők életkora:

anya/ nevelőanya: év.

apa/ nevelőapa: év.

2. A közös háztartásban élő szülők iskolai végzettsége: (két külön kérdés)

Édesanya/ nevelőanya:

- a) kevesebb, mint 8 általános
- b) 8 általános
- c) szakmunkás
- d) érettségi
- e) főiskola/ egyetem

Édesapa/ nevelőapa:

- a) kevesebb, mint 8 általános
- b) 8 általános
- c) szakmunkás
- d) érettségi
- e) főiskola/ egyetem

3. Kik élnek Önöknél közös háztartásban?

- a. édesanya
- b. édesapa
- c. nevelőszülő(k)
- d. gyermek(ek)
- e. nagyszülő(k)
- f. egyéb rokon
- g. egyéb személy

4. Hány gyermeket nevelnek a háztartásukban? (18 év feletti is beleszámít)

.....gyermek

5. Az óvodába járó gyermek életkora: év

6. Az óvodába járó gyermek neme:

- a) fiú
- b) lány

7. Lakóhely:

- a) Megyeszékhely
- b) Város
- c) Falu
- d) Tanya

8. Milyen gyakran szokott képeskönyvet nézegetni a gyermekkel és/ vagy mesélni neki?

- a) Naponta többször is
- b) Naponta inkább csak egyszer van „meseidő”
- c) Hetente 2-3 alkalommal
- d) Hetente
- e) Havonta néhányszor
- f) Havonta
- g) Ritkábban
- h) Nem jellemző

9. Ha szokott mesélni a gyermeknek, hogyan mesélnék általában?

- a) Általában könyv alapján
- b) Inkább könyv alapján
- c) Inkább könyvtől függetlenül, fejből
- d) Általában könyvtől függetlenül
- e) Mindkettő egyaránt szerepet játszik
- f) Nem jellemző, hogy mesélünk

10. Ki szokott a gyermeknek mesélni? Több válasz is megjelölhető!

- a) Anya
- b) Apa
- c) Nagyobb testvér
- d) Nagyszülők
- e) Más családtagok

Egyéb:

11. Általában milyen meséket szokott választani gyermekének felolvasáshoz?

- a) Általában a gyermek választja ki a mesét
- b) Általában Ön választja ki, melyik mesét olvassa el a gyerekeknek
- c) Változó

12. Mi gyermekének a kedvenc olvasott/mondott meséje/meséi? (Többet is írhat.)

.....
.....

13. Kb. mennyit játszik gyermekével?

Hétköznap:

- a) kevesebb, mint egy órát
- b) 1-2 óra között
- c) 2-3 óra között
- d) 3-4 óra között
- e) 4- 5 óra között
- f) 5 vagy annál több órát

Hétfélgén:

- a) kevesebb, mint egy órát
- b) 1-2 óra között
- c) 2-3 óra között
- d) 3-4 óra között
- e) 4- 5 óra között
- f) 5 vagy annál több órát

14. Milyen játékokkal játszik Ön gyermekével? Kérem, a három legjellemzőbbet jelölje!

- a) Olyan játékkal, amiket gurítani lehet (labda, húzós játék, autó)
- b) Építőköccákkal, Lego-val vagy más egymásra rakható játékokkal
- c) Zenélő játékokkal (dob, csörgő stb.)
- d) Könyveket lapozgatunk
- e) Plüssökkel, bábokkal játszunk
- f) Szerepjátékozunk (pl. orvosos, boltos)
- g) Udvaron játszunk
- h) Játsszóterezünk
- i) Rajzolunk, festünk, gyurmázunk

Egyéb:

.....
.....

15. Jelölje, hogy az alábbi állítások mennyire igazak Önre? Kérem, karikázza be a megfelelőt! (1-től 5-ös skálán;
1: nem jellemző rám 5: maximálisan jellemző rám)

Megölelem vagy megdicsérem a gyermekem, amikor valami jót csinál.

1 2 3 4 5

A gyermekemnek gyakran adok apróbb-nagyobb tárgyi jutalmakat.

1 2 3 4 5

A gyermekemet mindennap megdicsérem.

1 2 3 4 5

Amikor a gyermekem rosszkodik, hamar elengedem a büntetést.

1 2 3 4 5

Amikor a gyermekem rosszul viselkedik, rászólok, hogy szégyellje magát.

1 2 3 4 5

Amikor a gyermekem nyafog, dühös leszek és felemelem a hangom.

1 2 3 4 5

A gyermekemnek adott büntetés attól is függ, hogy milyen hangulatban vagyok.

1 2 3 4 5

Megmagyarázom a gyermekemnek, hogy miért kell bizonyos szabályokat betartani.

1 2 3 4 5

16. Mennyire ért egyet az alábbi állításokkal? Kérem, karikázza be a megfelelőt! (1-től 7-es skálán;

1: nem jellemző rám 7: maximálisan jellemző rám)

Próbálok nem sírni a gyermekem előtt.

1 2 3 4 5 6 7

Megölelem, megpuszílom, vagy a karomba veszem a gyermekemet, bármiféle különösebb ok nélkül.

1 2 3 4 5 6 7

Képes vagyok megnyugtatni a gyermekemet, amikor ingerült.

1 2 3 4 5 6 7

Észreveszem, ha a gyermekem szomorú vagy nem érzi jól magát.

1 2 3 4 5 6 7

Ha a gyermekem dacos, azonnal leállítom.

1 2 3 4 5 6 7

Arra törekszem, hogy a gyermekem határozott legyen, ne sírjon mások előtt.

1 2 3 4 5 6 7

17. Milyen problémái, gondjai vannak a gyermek nevelésével, gondozásával kapcsolatban?

.....
.....
.....

18. Gyermek nevelésével kapcsolatos problémái megoldásához kitől/kiktől kér tanácsot? Több válasz is megjelölhető.

- a) Családtagtól
- b) Ismerőstől
- c) Óvodapedagógus

- d) Szaklapokból, könyvekből
- e) Internetről
- f) Nem jellemző, hogy tanácsot kérnék

Egyéb:

.....
.....

Interjú (7. sz. melléklet)

1. Mióta dolgozik óvodapedagógusként?
2. Kinek /minek a hatására döntött úgy, hogy óvodapedagógus szeretne lenni?
3. Mi motiválja a munkavégzésben?
4. Vannak nehézségei? Ha igen mik azok?
5. Melyik csoportban dolgozik?
6. Hány gyerek van a csoportjában?
7. Szokott –e mesélni a gyerekeknek?
8. Ha szokott mesélni a gyermekeknek, hogyan mesél?
9. Ha igen, milyen rendszerességgel?
10. Honnan választ mesét?
11. Ön szerint miért fontos, hogy a gyerekek hallgassanak mesét?
12. Melyek a csoport kedvenc meséi?
13. Szokott-e érzelmi intelligencia fejlesztő játékokat játszani a gyerekekkel?
14. A gyerekek mások érzelmeit feltudják ismerni?
15. Ön szerint a saját érzéseiket ki tudják fejezni a gyerekek?
16. Ön szerint miért fontos az érzelmi intelligencia fejlesztése óvodáskorban?
17. Ön hogyan fejleszti a gyermekek érzelmi intelligenciáját?

Köszönöm, hogy válaszaival segítette a munkámat!

Ім'я користувача:
Ілдіко Греба

Дата перевірки:
16.05.2023 12:57:30 CEST

Дата звіту:
16.05.2023 15:43:31 CEST

ID перевірки:
1015111395

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100011752

Назва документа: Badanovics Alexandra szakdolgozat 4

Кількість сторінок: 54 Кількість слів: 8934 Кількість символів: 65481 Розмір файлу: 1.00 MB ID файлу: 1014794225

5.79% Схожість

Найбільша схожість: 0.9% з Інтернет-джерелом (<https://docplayer.hu/27890847-Eotvos-lorand-tudomanyegyetem-pedag..>)

5.79% Джерела з Інтернету

307

Сторінка 56

1.21% Джерела з Бібліотеки

15

Сторінка 57

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Не знайдено жодних посилань

0% Вилучень

Немає вилучених джерел